

**SKILLNADER I TANKAR OM TANDEMUNDERVISNING
MELLAN GYMNASISTER SOM HAR FINSKA RESPEK-
TIVE SVENSKA SOM SKOLSPRÅK**

Hanna Salminen
Magisteravhandling
Svenska språket
Institutionen för språk- och
kommunikationsvetenskap
Jyväskylä universitet
Våren 2023

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Tekijä Hanna Salminen	
Työn nimi Skillnader i tankar om tandemundervisning mellan gymnasister som har finska respektive svenska som skolspråk	
Oppiaine Ruotsin kieli	Työn laji Maisterintutkielma
Aika Elokuu 2023	Sivumäärä 44 + liitteet
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän maisterintutkielman tarkoituksena on selvittää, onko lukiolaisten ajatuksissa tandemopetuksesta eroja riippuen koulukielestä (suomi ja ruotsi). Lisäksi selvitetään tekijöitä, jotka aiheuttavat mahdollisia eroja suhtautumisessa tandemopetukseen.</p> <p>Tutkimusmateriaali on kerätty puolistrukturoidun kyselyn avulla Länsi-, Itä- ja Keski-Suomesta. Tutkimukseen osallistui 74 tutkittavaa, joista 29 käy lukiota suomeksi ja 45 ruotsiksi. Tutkittavat tulevat kaksikielisiltä alueilta (suomi ja ruotsi) Länsi-Suomesta, mutta käyvät lukiota ruotsiksi, sekä yksikielisiltä alueilta (suomi) Keski- ja Itä-Suomesta, ja käyvät lukiota suomeksi. Materiaali analysoitiin kategorisoimalla vastaukset koulukielen perusteella ja näin vertailemalla tutkittavien ajatuksia. Avoimet kysymykset on analysoitu laadullisella sisällönanalyysillä.</p> <p>Tulokset osoittavat, että suomeksi lukiota käyvät suhtautuvat tandemopetukseen hieman paremmin, ja heidän ajatuksensa siitä ovat selkeämpiä. Tulosten mukaan he haluaisivat sitä lisää, ja osallistuisivat selkeästi enemmän tandemopetukseen, mutta kuitenkin kokevat enemmän negatiivisia tunteita sitä kohtaan. Ruotsiksi lukiota käyvät ovat epävarmempia tandemopetuksesta, mutta se on kuitenkin motivoinut heitä enemmän, ja he haluaisivat lukioon pakollista tandemopetusta. Yksi tärkeä tulos on se, että suomeksi lukiota käyvät kokevat huomattavasti enemmän iloa, mutta jännittävät tandemopetusta enemmän, kun taas ruotsiksi lukiota käyvät stressaavat tandemopetusta selvästi enemmän. Suomeksi ja ruotsiksi lukiota käyvät pitävät tandemopetuksesta kuitenkin lähes yhtä paljon. Erot ajatuksissa eivät suurimmaksi osin ole suuria, mikä johtuu siitä, että lukiolaiset perustelevat ajatuksiaan ja valintojaan hyvin samankaltaisesti. Pienet ajatuserot johtuvat siitä, että suomeksi ja ruotsiksi lukiota käyvät painottavat eri kysymyksissä eri perusteluita, ja osassa kysymyksistä toinen kieliryhmä on omannut enemmän perusteluita ajatuksilleen ja valinnoilleen, jolloin on syntynyt pieniä ajatuseroja kieliryhmien välillä. Useimmiten tekijät, jotka aiheuttavat ajatuseroja, liittyvät kokemuksiin tandemopetuksen hyödyllisyydestä ja hauskuudesta, sekä mahdollisuudesta käyttää toista kotimaista kieltä.</p>	
Asiasanat tandemundervisning, språkinläring, autenticitet, ömsesidighet, självstyrning	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

FIGUR

FIGUR 1	Hur de gymnasister med svenska som skolspråk hör finska i sin hemort utanför skolan..... 26
FIGUR 2	Hur de gymnasister med finska som skolspråk hör svenska i sin hemort utanför skolan. 26
FIGUR 3	Nyttan av tandemundervisning som gymnasister med finska och svenska som skolspråk har procentuellt fått. 38

TABELL

TABELL 1	Enkätfråga 9: "Har tandemundervisningen motiverat dig att lära dig det andra inhemska språket?" 18
TABELL 2	Enkätfråga 13: "Tycker du om tandemundervisning?" 18
TABELL 3	Enkätfråga 16: "Skulle du vilja ha mer tandemundervisning?" 19
TABELL 4	Enkätfråga 19: "Det borde finnas obligatorisk tandemundervisning i gymnasiet." 19
TABELL 5	Enkätfråga 26: "Om du hade möjlighet att delta i tandemundervisning på nytt, skulle du delta?" 20
TABELL 6	Enkätfråga 14: De tre vanligaste faktorerna bland gymnasister med finska respektive svenska som skolspråk för att tycka om tandemundervisning. 25
TABELL 7	Enkätfråga 21: De tre vanligaste faktorerna bland gymnasister med finska respektive svenska som skolspråk för det roligaste i tandemundervisning. 27
TABELL 8	Enkätfråga 22: De tre vanligaste faktorerna bland gymnasister med finska respektive svenska som skolspråk för det tråkigaste i tandemundervisning. 28
TABELL 9	Enkätfråga 10: De tre vanligaste motiverande faktorerna av tandemundervisningen bland gymnasister med finska respektive svenska som skolspråk..... 30
TABELL 10	Enkätfråga 27: De tre vanligaste faktorerna för viljan att delta på nytt i tandemundervisning bland gymnasister med finska respektive svenska som skolspråk. 33
TABELL 11	Enkätfråga 17: De tre vanligaste faktorerna för viljan att ha mer tandemundervisning bland gymnasister med finska respektive svenska som skolspråk..... 34

TABELL 12	Enkätfråga 20: De tre vanligaste faktorerna för viljan att ha obligatorisk tandemundervisning bland gymnasister med finska respektive svenska som skolspråk.	36
-----------	---	----

INNEHÅLL

1	INLEDNING	1
2	TEORETISK BAKGRUND	3
2.1	Tandemundervisning	3
2.1.1	Historisk bakgrund	3
2.1.2	Olika former av tandem	4
2.1.3	Ömsesidighet	6
2.1.4	Självstyrning.....	6
2.1.5	Autenticitet.....	7
2.2	Tandemundervisning och grunderna för gymnasiets läroplan	8
2.3	Tidigare undersökningar om tandemmetoden	10
3	SYFTE, MATERIAL OCH METOD.....	13
3.1	Syfte.....	13
3.2	Material.....	14
3.2.1	Informanter.....	15
3.3	Metod	16
4	RESULTAT	17
4.1	Skolspråkets påverkan i tankar om tandemundervisning.....	17
4.2	Faktorer som orsakar tankeskillnader om tandemundervisning mellan gymnasister med finska eller svenska som skolspråk	24
4.2.1	Att tycka om eller tycka inte om tandemundervisning.....	24
4.2.2	Motivation att lära sig det andra inhemska språket.....	29
4.2.3	Viljan att delta på nytt i tandemundervisning.....	32
4.2.4	Viljan att ha mer tandemundervisning	34
4.2.5	Viljan att ha obligatorisk tandemundervisning i gymnasiet.....	36
4.2.6	Upplevelser av negativa känslor om tandemundervisning.....	37
4.2.7	Osäkerhet om tandemundervisning.....	39
4.2.8	Sammanfattning om faktorer som orsakar tankeskillnaderna	39
5	SLUTDISKUSSION	40
	LITTERATUR	45
	BILAGA: ENKÄT	

1 INLEDNING

I denna avhandling kommer jag att undersöka tankar som tandemundervisning väcker hos gymnasister som går på gymnasiet antingen på finska eller på svenska. Dessutom tas faktorer fram som orsakar möjliga skillnader i gymnasisters tankar om tandemundervisningen. Finland är ett tvåspråkigt land (Språklag 2003/423, § 1; Karjalainen, Pörn, Rusk, Björkskog 2013: 165), vilket möjliggör tandemundervisning mellan de två inhemska språken (se också Löf, Koskinen, Pörn, Hansell, Korhonen & Engberg 2016: 16). I finskspråkiga skolor lär man sig svenska som det andra inhemska språket, medan man i svenskspråkiga skolor i Finland lär sig finska som det andra inhemska språket. I Finland är alltså studiet av det andra inhemska språket obligatoriskt i skolan. (Gymnasielag 2018/714, § 11; GLP 2019.) Mot denna bakgrund har jag valt att inkludera både finsk- och svenskspråkiga gymnasier i denna avhandling och som har erbjudit tandemundervisning till gymnasister.

Med *tandemundervisning* menas en mångsidig språkinlärningsmetod. Två inlärare, som har olika modersmål eller skolspråk, bildar ett tandempar. De lär sig varandras första språk eller skolspråk i en ömsesidig och autentisk interaktion som par. (Löf m.fl. 2016: 16, 48; Hansell & Pörn, 2016: 148.) Inom tandemundervisning finns det två viktiga principer, ömsesidighet och självstyrning, som fungerar som grund för tandemundervisningen (Löf m.fl. 2016: 17; Karjalainen 2011: 27–29). Dessutom anses autenticitet vara en viktig och central del inom tandemundervisning (Löf m.fl. 2016: 21). Inlärare fungerar turvis som stöd genom sitt modersmål och turvis som inlärare av målspråket (Hansell & Pörn, 2016: 147–148). Tandemundervisning kan vara antingen fysisk närtandem, alltså ansikte mot ansikte, eller virtuell så kallad eTandem (Löf m.fl. 2016: 17; Hansell, Pörn & Bäck, 2020: 114; Eklasstandem Eluokkatandem 2023; Elstermann 2016: 35–36). Begreppet *klasstandem* kan användas om tandem då frågan är tandem i skolkontext i Finland mellan finsk- och svenskspråkiga skolor, och begreppet *eKlasstandem* då frågan är om virtuell tandem i skolkontext (Engberg, Pörn & Karjalainen, 2016: 69–70). I denna avhandling används begreppen *tandem* och *eTandem* (inte

klasstandem eller *eKlasstandem*) trots att frågan är tandem i skolkontext. Begrepp klass-tandem/*eKlasstandem* använder jag i denna avhandling bara när jag berättar om tidigare undersökningar där dessa begrepp har använts. Tandemundervisning i skolkontext baserar sig på läroplanen och dess krav för lärandet (Löf m.fl. 2016). I denna avhandling har informanterna varit med i *eTandem*.

Tandemmetodens början är på 1960-talet i ett tyskt-franskt ungdomsbyte (Bechtel 2003 (refererad i Pörn & Karjalainen, 2013: 1); Elstermann 2016: 42). Till Finland har metoden kommit på 2000-talet när tandem börjades ordna som frivillig språkutbildning bland vuxna i Vasa som s.k. *FinTandem*. Efter det börjades tandemmetod prova mer – också i annan utbildningskontext. Tandem provades först mellan Åbo Akademi och Vasa universitet år 2009. I skolkontext provades tandem först mellan Vasa gymnasium och Vaasan lyseon lukio år 2009–2010, men tandemmetoden etablerade sig i skolkontext i Finland först år 2012. (*FinTandem* 2023; Sipola 2014: 194; Löf & Salo, 2020: 279; Karjalainen m.fl. 2013: 166.)

Enligt Löf och Koskinen (2014) samt Löf och Salo (2020) har majoriteten av eleverna positiva tankar om tandemundervisning, de tycker att de har lärt sig genom den samt vågar tala bättre på det andra inhemska språket. Också lärarna har märkt att motivationen att lära sig målspråket har ökat och attityden gentemot det blivit mer positiv (Löf & Koskinen, 2014). Det finns således undersökningar om gymnasisters tankar och erfarenheter om tandemundervisning, men inte speciellt om möjliga skillnader i tankar om tandemundervisning mellan gymnasister som har finska respektive svenska som skolspråk. Informationen om gymnasisters tankar om tandemundervisningen samt om möjliga tankekillnader mellan gymnasister som går på gymnasiet på finska respektive på svenska kunde vara nyttig för att utveckla tandemundervisning på ett fördelaktigt vis, så att tandemundervisning skulle fungera också i framtiden. Om de tankar som uttrycks är av mer negativ art, kunde man möjligen bidra till att förändra dessa och på det sättet positivt påverka tandemundervisningen. För att kunna utveckla tandemundervisningen är det bra att veta var de möjliga skillnader i tankar mellan gymnasister som har finska eller svenska som skolspråk beror på. Därför har denna synvinkel på temat valts.

Denna avhandling avser besvara följande forskningsfrågor: Påverkar skolspråket tankar om tandemundervisningen? Vilka faktorer finns det bakom de möjliga tankekillnaderna om tandemundervisning mellan gymnasister som går på gymnasiet på finska respektive på svenska?

Insamlingsmetoden är en halvstrukturerad webbenkät där både informanter från finskspråkiga och svenskspråkiga gymnasier deltog. I det följande presenteras teori, (kap 2), syfte, material och metod (kap 3) samt resultat (kap 4). Till sist finns det slutdiskussion (kap 5).

2 TEORETISK BAKGRUND

I detta avsnitt redogör jag för den teoretiska bakgrunden för avhandlingen. I avsnitt 2.1 presenterar jag tandemundervisning, som är ett centralt begrepp i denna avhandling. I avsnitt 2.1.1 redogör jag för tandemundervisningens historiska bakgrund. Dessutom presenterar jag olika former av tandem (2.1.2). Tandemundervisning har två principer som fungerar som grund för metoden: *ömsesidighet* och *självstyrning*. Också *autenticitet* anses vara en viktig del av tandemundervisningen. (Löf m.fl. 2016: 17, 21; Karjalainen 2011: 27–29.) Dessa tre begrepp har jag öppnat i avsnitt 2.1.3–2.1.5. För att tandemundervisningen baserar sig på läroplanen, har jag i avsnitt 2.2 tagit reda på hur grunderna för gymnasiets läroplan och tandemundervisningen går i hand i hand. I slutet av detta avsnitt (2.3) har jag presenterat tre tidigare undersökningar om tandemmetod som är relevanta i min avhandling.

2.1 Tandemundervisning

2.1.1 Historisk bakgrund

På 1960-talet fick metoden tandemundervisning sitt genombrott i ett tyskt-franskt ungdomsbyte (Bechtel 2003 (refererad i Pörn & Karjalainen, 2013: 1); Elstermann 2016: 42), och i Finland etablerade sig metoden på 2000-talet först bland vuxna i en s.k. FinTandem. FinTandem börjades ordna som frivillig språkutbildning i 2002 av ett medborgarinstitut i Vasa, och när man fick positiv erfarenhet av FinTandem började man prova tandemmetod mer. (Löf & Salo, 2020: 279; FinTandem 2023; Tandempedagogik 2023; Karjalainen m.fl. 2013: 166.) År 2009 började Åbo Akademi och Vasa universitet prova tandempedagogik tillsammans. Erfarenheterna var bra bland deltagarna och

samarbetet mellan Åbo Akademi och Vasa universitet fortsattes också följande läsår. (Sipola 2014: 194.) Läsåret 2009–2010 provades klasstandem också genom samarbetet mellan medborgarinstitutet i Vasa, Vasa gymnasium och Vaasan lyseon lukio (Fin-Tandem 2023). Tandemundervisning etablerade sig i skolmiljön egentligen på 2010-talet, när begreppet och modellen klasstandem blev vedertagen. I Vasa bildade Vasa gymnasium och Vaasan lyseon lukio senare det första tvåspråkiga gymnasiecampuset i Finland år 2012 när dessa två gymnasier flyttade in under samma tak. Ett tvåspråkigt gymnasium erbjöd en bra situation att prova mer tandemundervisning som närtandem också i skolmiljön. (Löf & Salo, 2020: 279; Karjalainen m.fl. 2013: 166; Hansell, Pörn & Heittola, 2018: 12.) Idén med att bilda ett tvåspråkigt skolcampus var att

1) kunna erbjuda språköverskridande lärmiljöer där lärande sker naturligt på båda nationalspråken, 2) fostra till tolerans och respekt för olika språk och kulturtillhörighet samtidigt som man poängterar betydelsen av den egna identiteten, 3) utveckla kommunikativa färdigheter och satsa på social kompetens och 4) ha en positiv inställning till två- och flerspråkighet (Hansell & Pilke, 2016: 25; Hansell m.fl. 2018: 12).

Dessa fyra principer kan anses vara viktiga också i tandemundervisning.

2.1.2 Olika former av tandem

Med tandem inom språkinläring avses en språkinlärnings- eller språkundervisningsmodell där två personer, som har olika modersmål (eller skolspråk), lär sig varandras språk elevcentrerat och självstyrt i interaktion som par (Hansell & Pörn, 2016; Löf m.fl. 2016; Löf & Salo, 2020: 281). På grund av elevcentreringen och självstyrningen fungerar läraren som planerare av undervisningen samt som handledande av inläringen, för att läroplanen måste tas i beaktande och att alla nödvändiga saker blir behandlade under tandemlektionerna. Dessutom fungerar läraren som coach och språkexpert. (Löf m.fl. 2016; Karjalainen & Pörn, 2015: 106; Hansell & Pörn, 2016: 157.) I virtuell tandem, s.k. eTandem, finns inlärares egen språklärare närvarande under hela lektionen (Hansell m.fl. 2020: 117). Då kan inlärare lätt be om hjälp vid behov också från språklärare. Lärarens uppgift är också att med en annan tandemplärare på förhand utarbeta autentiska uppgifter för tandemparen som ska stöda tandemparens egen aktivitet (Hansell & Pörn, 2016: 147; Karjalainen 2015).

Då lärare inte alltid känner deras studerande innan tandemkursen börjar, bildas tandemparen slumpmässigt. Det är ändå viktigt att två studerande som båda har svaga kunskaper i det andra inhemska språket inte bildar ett tandempar. Detta är för att båda ska kunna ha nytta av samarbetet och de kan hjälpa varandra i språkinläringen. (Löf & Salo, 2020: 282.) Diskussionen mellan två svaga studerande framskrider inte, och därför är det bättre att ha en starkare studerande med en svagare

studerande så att modersmålet av den svagare studeranden kan användas som stöd. Inte heller två studerande med starka kunskaper är ett bra tandempar eftersom de så i stället för att koncentrera på språket och dess inläring kanske bara ägnar sig åt att tala. (Karjalainen & Pörn, 2015: 102–103; Hansell & Pörn, 2016: 150–151.) Att koncentrera sig också på språket och dess inläring är viktigt för att kunna utveckla sina kunskaper i språket.

Löf m.fl. (2016: 46) konstaterar att tandemundervisningen anses vara ett mångsidigt sätt att lära sig språk samt utveckla sig som språkanvändare. Det är ett språkinlärningsätt som ligger mellan formell och informell inläring (Karjalainen 2011: 18, 31; Elstermann 2016). Med formell inläring menas inläring som är organiserat och sker via undervisning och studier, medan informell inläring sker spontant utan organisering eller inlärningsmål via kontakter med språket i vardagen. (Karjalainen 2011: 17; Sahradyan 2015: 2.)

Man kan ha tandemundervisning i Finland i en tvåspråkig ort som fysisk närtandem, alltså ansikte mot ansikte. Det finns ändå många orter där det andra inhemska språket inte finns i närmiljön. Den utvecklade teknologin möjliggör ändå tandem på distans i autentiska kommunikationssituationer med människor med målspråket som modersmål. I enspråkiga regioner eller om en skola med ett annat skol-språk inte ligger nära kan man använda virtuell eTandem som undervisningsmetod. I eTandem är man i kontakt till en annan skola med olik skol-språk via videosamtal. (Pörn & Karjalainen, 2013; Elstermann 2016: 36, 48, 54-55.) Begreppet *klasstandem* kan användas om tandemundervisning i skolkontext i Finland mellan finsk- och svensk-språkiga skolor, och begreppet *eKlasstandem* kan användas om virtuell tandemundervisning (Engberg m.fl. 2016: 69–70; Tandempedagogik 2023). I denna avhandling använder jag bara begreppen *tandem* och *eTandem* fast det är frågan om tandemundervisning i skolkontext. *Klasstandem* och *eKlasstandem* nämns bara om frågan är t.ex. om tidigare undersökningar som använder just dessa begrepp.

Tandemundervisningen baserar sig på sociokonstruktivistisk syn på språkinläring. Enligt den kan man lära sig språk överallt i sociala situationer och interaktion med andra människor. Tandemundervisningen bygger på kommunikation samt samarbete där båda språken används turvis. Också grunderna för läroplanen grundar sig på sociokonstruktivistisk syn på språklärandet. (Hansell & Pörn, 2016: 151; Löf m.fl., 2016: 16.) I tandemkurs finns det färre lärarledd grammatik än i vanliga kurser. När tandempar begrunder tandemuppgifter tillsammans, fördjupar deras språk- och grammatikkunskaper. (Löf m.fl. 2016: 46.)

2.1.3 Ömsesidighet

Enligt Karjalainen (2011: 171) blir inläringen ömsesidig när partnererna byter språk samt förklarar och diskuterar på motsvarande sätt också på det andra språket. Personer bildar ett tandempär, och turas om i rollerna med att vara inlärare i målspråket samt stöd och språkmodell i modersmålet. Detta betyder att inlärare fungerar hälften av tiden som inlärare i målspråket och resten av tiden som stöd och språkmodell i sitt modersmål (eller skolspråk) för hens tandempartner. I tandem fördelas tiden och energin jämnt mellan de två språken för att båda tandempartnerna ska kunna dra likvärdig nytta av samarbetet. (Hansell & Pörn, 2016; Löf m.fl. 2016; Hansell m.fl. 2020; Karjalainen 2011: 29.) Trots att inlärare på grund av ömsesidigheten behöver använda sitt modersmål hälften av tiden, stör det inte. Genom att använda sitt modersmål ökar det samtidigt den språkliga medvetenheten, och inlärare lär sig olika sätt att lära sig språk. (Löf m.fl. 2016: 17, 25.) I tandemkurser får man i själva verket använda mer tid till målspråket än i vanliga kurser trots att man använder modersmålet under hälften av tiden (Löf m.fl. 2016: 46).

Inom tandem hjälper och stöder partnererna i ett tandempär varandra i språkinläring genom att observera och förstå de nya saker som de träffar på, och hjälper t.ex. med uttal och grammatik (Hansell & Pörn 2016: 147; Karjalainen & Pörn 2015: 101). Tandempartnerna får bestämma själva hur de vill bli stödda och korrigerade av tandempartneren, samt hur de vill lära sig språk (Löf m.fl. 2016: 86; Karjalainen 2011: 29). Ju mer tandempartneren hjälper och stödjer den andra samt ju bättre hen tar uppgifter på allvar, desto mer gör den andra parten det också. Ömsesidigheten blir inte på allvar om inte båda tandempartnerna deltar aktivt till lärandet. (Löf m.fl. 2016: 84–86.)

Meningen med ömsesidigheten är inte att båda tandempartnerna måste jobba på samma sätt, utan att båda ska få sådant stöd och hjälp som de önskar att få av samarbetet (Karjalainen 2011: 29). Ömsesidigheten är en väldigt viktig princip för tandemundervisningen både i tandem och i eTandem. På grund av det måste den alltid beaktas i tandemundervisningen. (Löf m.fl. 2016: 17.)

2.1.4 Självstyrning

Med självstyrning inom tandemundervisning avses inlärares valfrihet att bestämma sina egna mål, inlärningsstilar och behov som leder deras egen lärandeprocess (Löf m.fl. 2016: 17; Karjalainen 2011: 28). Inlärare styr själv sin egen språkinläring. Med självstyrd inläring menas dock inte en självständig inläring, eftersom man inte lär sig ensam utan i olika kontexter (t.ex. med par/grupp, olika kommunikationssituationer) (Karjalainen 2011: 23–24, 28). I självstyrd inläring kan inlärare göra egna val

och måste ta ansvar för sin egen inlärningsprocess. Inläraren kan bestämma hur hen vill lära sig och hurdant stöd hen vill ha av tandempartner. (Karjalainen 2011: 25, 28.)

I tandemundervisningen tillämpas självstyrningen t.ex. enligt deltagarnas ålder, kursmodell och kontext. Självstyrning kan krävas desto mer, ju äldre inlärare är. (Löf m.fl. 2016: 17, 19.)

2.1.5 Autenticitet

Enligt Löf m.fl. (2016: 21) samt Hansell och Pörn (2016) menas med autenticitet inom tandemundervisning möjlighet att utöver att öva målspråket också att dela tankar, känslor och kunskap. Ett av tandemundervisningens viktigaste mål är att skapa språkanvändningssituationer för elever där de kan vara i en autentisk interaktion med en jämnårig människa från en annan språkgrupp, då hen har målspråket som modersmål. Genom autentisk interaktion har tandempartner en möjlighet att dela viktiga och intressanta saker för sig själva med varandra och samtidigt utveckla sina kunskaper i målspråket. (Löf m.fl. 2016: 21; Hansell & Pörn, 2016.) Löf m.fl. (2016: 22) konstaterar att ha en jämnårig tandempartner är viktig för deltagare för att det motiverar mer och upplevs naturligare. Dessutom sker det möjliga kontakter med det andra inhemska språket också på fritiden om tandempartner blir bekanta med varandra och kanske vill ta kontakt också utanför tandemlektionerna.

På grund av tandemundervisningens ömsesidighet skiljer sig tandemundervisningen åt från andra autentiska språkinläringssituationer. I en ömsesidig och autentisk språkinläringssituation i tandem turas rollerna om som inlärare och språkmodell, vilket orsakar ett aktivt hjälpande och stödjande av tandempartneren. På det sättet kan inlärare förvänta sig att få också en sådan hjälp av sin tandempartner som hen önskar sig att få. Till exempel vid utlandsresor förekommer inte likadana autentiska språkinläringssituationer eftersom dessa situationer oftast inte innehåller ömsesidighet då den ena delaktiga inte behöver lära sig den andras modersmål. (Karjalainen 2011: 29.) I muntliga språksituationer i klassrummet brukar man följa språkets grammatiska regler och normer, medan i autentiska situationer talar man mer talspråkligt utan att följa språkliga regler så noggrant. Detta ökar den språkliga medvetenheten och är bra för språkinlärare därför att man lär sig hur modersmålsanvändare använder språket i praktik. I tandem borde läraren undvika att ge diskussionsuppgifter som har färdiga repliker eftersom det sänker elevers egen kreativitet och tänkande och förstör autenticiteten. (Löf m.fl. 2016: 21-22.)

Öppna diskussionsuppgifter hjälper också att dela egna tankar, känslor och kunskaper med varandra, och på det sättet hjälper tandempartner att bli bekanta med varandra och fördjupa kontakt. Att fördjupa kontakt med en människa från en annan språkgrupp ökar autenticiteten och på det sättet får man också bli bekant med deras

kultur. Tandemundervisningen erbjuder en bra möjlighet att nätverka och skapa äkta kontakter med människor med olika modersmål, dvs. språket som man själv lär sig. Därför försöker man få ett långsiktigt pararbete med samma tandempartner för att kunna skapa personliga kontakter. (Löf m.fl. 2016: 21–22, 24.)

Autenticitet inom tandemundervisning syns också genom att man kan lära sig användning av målspråket på det sättet som modersmålstalare använder den (Löf m.fl. 2016: 22). Modersmålsanvändaren kan korrigera fel, fungera som stöd och hjälp t.ex. i ordval eller uttal. Huvudvikten i tandem finns ändå i innehållet, och form av språket, alltså språkliga problem, lyfts fram bara vid behov (Löf m.fl. 2016: 22; Hansell & Pörn, 2016: 155). Enligt Karjalainen och Nevasaari (2012: 89) måste temat behandla mångsidigt för att kunna lära sig att använda språket mångsidigt genom fria diskussioner. Autenticiteten anses öka motivationen att lära sig språk och använda främmande språk (Löf m.fl. 2016: 21).

Green-Vänttinen, Korkman och Lehti-Eklund (2010: 60, 62) konstaterar i sin undersökning att finskspråkiga gymnasister vill lära sig mer svenska, speciellt som den används i praktik i vardagen. Dessutom konstaterar de att autentiska situationer ökar motivationen för att lära sig. De menar att finskspråkiga gymnasister tycker att det bästa sättet att lära sig svenska är att tala språket, och därför skulle de vilja ha mer muntliga uppgifter. Också umgås med svenskspråkiga nämndes som ett tredje bästa sätt att lära sig svenska. I tandemundervisningen realiserar dessa önskningar för att den innehåller muntliga och autentiska språkanvändningssituationer med modersmålstalare.

2.2 Tandemundervisning och grunderna för gymnasiets läroplan

Tandemundervisningen baserar sig på läroplanen. Det är viktigt att ta hänsyn till läroplanen då tandemlektioner planeras för att dess innehåll tas med till tandemlektionerna. Innehållet i tandemkurs i finsk- och svenskspråkiga gymnasier bör vara likadant för att innehållet i läroplanen ska hinna behandlas under tandemkurs. (Löf m.fl. 2016: 38.) I detta kapitel fokuserar jag på hur tandemundervisningen baserar sig på grunderna för gymnasiets läroplan (GLP) då fokuset i denna avhandling ligger på tandemundervisningen i gymnasiet.

De allmänna målen för undervisningen i det andra inhemska språket grundar sig t.ex. på "kulturell och språklig mångfald, studiefärdigheter samt kommunikationsfärdigheter" (GLP 2019: 132). I GLP (2019: 61) anges att i gymnasiet ökar studentens ömsesidighet när hen förstår vikten av att engagera sig för lärandet. Dessutom ska hen lära sig olika studiestrategier som hen anser vara lämpliga för en själv,

och lär sig att använda dem. Studerandes språkinlärningskunskaper utvecklas när hen känner igen välfungerande studiestrategier för en själv (GLP 2019: 130). En princip för tandemundervisningen är ömsesidighet (se mer 2.1.3). Genom att ta ansvar för sin egen språkinläring samt genom att öva känna igen sådana språkinlärningsstrategier som fungerar bra för inläraren, ökas studerandes ömsesidighet i tandemundervisning.

I GLP (2019: 65–67) står det också att kommunikation sker i olika slags miljöer och tillsammans med varandra genom samarbete. På det sättet utvecklas språkmedvetenhet. Digitala verktyg är en viktig del av eTandem för att kommunikation mellan tandemparet sker via digitala hjälpmedel (Eklasstandem Eluokkatandem 2023; Pörn & Karjalainen, 2013: 2). GLP (2019: 18) konstaterar att man i gymnasiet ska använda sig av digitala studiemiljöer samt digitaliserat studiematerial. Digitala verktyg skapar omväxling på lektioner samt motiverar och förbättrar studerandes digitala kunskaper (Löf m.fl. 2016: 49).

Dessutom sägs det i GLP (2019: 65) att det i gymnasiestudierna ska finnas kommunikationssituationer som sker över språkliga och kulturella gränser. Studerandens mål är att lära sig om ett mångfaldigt samhälle där olika identiteter och språk lever parallellt, till exempel finska och svenska (GLP 2019: 67). Enligt GLP (2019: 130) kan man samarbeta mellan lärokurserna och även med andra läroämnena. Samtidigt bildas kontakter utanför eget gymnasium (LOPS 2019: 150). I tandem blir gymnasister från finsk- och svenskspråkiga gymnasier bekanta med varandra genom att skapa kontakter mellan finsk- och svenskspråkiga gymnasier och kommunicera med varandra (Löf m.fl. 2016: 21–22, 24).

Enligt GLP ska studierna i det andra inhemska språket öka motivation, nyfikenhet samt kunskaper att fungera i kulturellt och språkligt mångsidiga miljöer och sammanhang. De ökar dessutom medvetenhet om det finska/svenska kulturarvet i Finland. Dessutom sägs det att medvetenheten om hur det andra inhemska språket kan användas i nationellt, nordiskt och internationellt samarbete för att fördjupa kreativt och mångsidigt samarbete. (GLP 2019: 131.) Löf m.fl. (2016: 16, 24) konstaterar att ett långsiktigt samarbete möjliggör att skapa personliga kontakter med studerande från den andra språkgruppen och att man på det sättet lär känna jämnåriga studerande från annan språkgrupp och bli bekant med deras kultur. Detta är ett av tandemundervisningens mål och motsvarar krav från gymnasiets läroplan. Löf m.fl. (2016: 19) konstaterar att ännu djupare förståelse av och uppskattning för språkgrupp och kultur av det andra inhemska är ett av tandemundervisningens mål. Detta besvarar läroplanens krav på lärandet om finska/svenska kulturarvet i Finland.

Enligt GLP (2019: 129) uppmuntras studerande att använda mångsidigt t.ex. det andra inhemska språket och allt språkkunskap värdesattes. Autentiska språksituationer och användningsmiljöer skapas för att lära sig målspråket i verkliga

kommunikationssituationer och med modersmålstalare (GLP 2019). Undervisningen i det andra inhemska språket syftar till kreativ kommunikation på det andra inhemska språket. Dessutom ska studeranden bli modigare med att använda det andra inhemska språket mångsidigt i olika situationer – också i sådana situationer där det är möjligt att använda det andra inhemska språket med modersmålstalare. Syftet är inte att kunna använda språket på modersmålsnivån utan att öka konstruktiv kommunikation och ömsesidig förståelse. (GLP 2019: 132.) Tandemundervisningen bygger på autenticitet, och att skapa kommunikationssituationer med modersmålstalare är en viktig del av tandemundervisningen. Autenticitet möjliggör inläraren att bli modigare att tala målspråket och att använda sin kreativitet i inläringen. Med hjälp av autentiska kommunikationssituationer märker inlärare att också modersmålstalare gör fel i sitt modersmål vilket åstadkommer det att inlärare inte är lika nervösa med att använda målspråket (Löf m.fl. 2016: 21, 26).

2.3 Tidigare undersökningar om tandemmetoden

År 2012–2015 genomfördes ett forskningsprojekt som hette *Klasstandem*. Projektet genomfördes av forskare från Åbo Akademi och Vasa universitet i Finlands första gymnasiecampus Lykeion (Vasa gymnasium och Vaasan lyseon lukio). I början av året 2012 flyttade Vasa gymnasium och Vaasan lyseon lukio in i samma byggnad. (Hansell & Pilke, 2016: 25; Hansell m.fl. 2018: 12; Löf m.fl. 2016: 9–10.) I det nya tvåspråkiga gymnasiecampuset Lykeion började man prova klasstandem, och projektet *Klasstandem* genomfördes i denna kontext. I forskningsprojektet ökades kunskaper om tandemundervisning, utvecklades språkpedagogiska modeller och kartlades lärarens kontakt över språkgränser. Dessutom undersökte man kontakterna med det andra inhemska språket bland första årets gymnasister. Materialet bestod av videoinspelningar av tandempar i klass samt av tandemlärarens klassrumsarbete, intervjuer och enkät med gymnasister, lärarnas dokumentationer av eget språkpedagogiskt arbete och regelbundna forskar-lärarsamtal. Resultaten har presenterats i boken *Klasstandem – En resa över språkgränser*, som har redigerats av Löf m.fl. (2016). Boken riktar sig till lärare på olika nivåer, presenterar klasstandem som metod samt de mest fungerande uppgiftstyper och tips för lärare t.ex. för planering och utvärdering av tandemundervisning (Tandempedagogik 2022; Löf m.fl. 2016: 9).

Resultaten från de genomförda projekten om erfarenheter och tankar om tandemundervisningen bland gymnasister visade att gymnasister tänkte positivt om tandemundervisningen. Gymnasister blev genom detta modigare med att använda det andra inhemska språket, började lita på egna språkkunskaper och blev förstådda. Att

lära känna en jämnårig studerande från annan språkgrupp var roligt för att möjliga fördomar visade sig vara felaktiga. Resultaten visade att många vänskaper född mellan tandempar. Också uppgifter upplevdes mångsidiga. (Löf & Koskinen, 2014: 15.) Löf och Koskinen (2014: 15) konstaterade också att under tandemkurs får gymnasister använda väldigt mer det andra inhemska språket än under en traditionell kurs, vilket känns mer meningsfullt och ökar självtroende om språkliga kunskaper.

Löf och Salos (2020) undersökning handlade om gymnasisters tankar om eKlasstendem mellan Vasa övningsskola och Jyväskylän normaalikoulu. Materialet samlades in år 2018–2019 från tre olika gymnasistgrupper i olika årskurser. Materialet samlades in med hjälp av webbenkät där 108 informanter svarade på och med hjälp av lärares observation. Materialet analyserades med hjälp av kvalitativ innehållsanalys. Syftet med undervisningen var att utveckla tandemläring med hjälp av feedback från gymnasister. I undersökningen fokuserades på språk som används i tandemlektioner, förloppet av samarbete mellan tandemparet, fungerande av olika uppgiftstyper, upplevelser av inläringen, behovet av stöd samt gymnasisters önskemål för tandem. Resultaten visade att gymnasister tänkte mest positivt om tandemundervisning, och tandemlektioner hade ökat kommunikationsmodighet och självkänslan som språk användare. Resultaten visade ändå att man borde satsa mer på underlaget av tandemarbetet. Speciellt gymnasister i den första årskursen kände tandemundervisningen vara utmanande i början på grund av dess främlingskap. Negativa känslor förenades ofta till tekniska problem, eller för utmanande eller långa uppgifter. Några gymnasister spände sig inför tandemlektioner, vilket orsakade negativa känslor.

Löf och Salo (2020) kunde konstatera ju äldre gymnasisterna var, desto bättre kunde de använda cirka hälften av tiden finska och hälften svenska. Största delen tyckte att samarbetet med tandempartner fungerade bra eller utmärkt. Samarbetet fungerade bäst enligt gymnasister i andra årskursen. Bäst fungerade kommunikations- och diskussionsuppgifter för att de upplevdes nyttiga för att lära sig språk och bli bekanta med varandra, och dessa uppgifter önskade man mer av. Även speluppgifter uppskattades av gymnasister. Skrivuppgifter tyckte gymnasister mindre om för att de upplevdes som tidskrävande och oklara. Inte heller uppgifter som upplevdes för utmanande uppskattades. Gymnasister behövde nästan inte alls stöd under tandemlektionerna. Gymnasister önskade ha mer tandemlektioner, vilket berättar om en positiv inställning till tandemundervisningen.

Karjalainen (2011) undersökte i sin doktorsavhandling hur kommunikationsstrategier för att lösa problem i språkproduktion i FinTandem används bland andraspråkstalare och hurdana möjligheter till språkinläring som skapas då de hanterar problem. Dessutom undersökte hon hur inlärare som använder kommunikationsstrategier orienterar sig mot tre dimensioner av språkförmågan; flyt, korrekthet och komplexitet. Som bakgrund berättade Karjalainen mycket om tandemläring och

centrala begrepp i temat, som jag har kunnat ha nytta av i min avhandling (presenteras i avsnitt 2.1). Materialet i hennes undersökning bestod av 24 audiobandade samtal. I undersökningen fanns det åtta FinTandempar med språken finska och svenska. Resultaten visade att problem i språkproduktionen som finns sker på lexikal nivå och frasnivå. Dessa problem löstes med hjälp av kommunikationsstrategier, vilket berättar om inlärnarnas vilja att hålla sig till målspråket. Av informanterna använde de yrkesverksamma informanterna mer interlingvala kommunikationsstrategier än studerande, vars användning av kommunikationsstrategier baserar sig övervägande på målspråket. Med *interlingvala kommunikationsstrategier* avses kodväxling, användning av anpassade främmande ord samt ordagrann översättning (Karjalainen 2011, 67).

3 SYFTE, MATERIAL OCH METOD

I avsnitt 3.1 presenterar jag syftet för avhandlingen, diskuterar om ämnesvalet samt motiverar valet för forskningsfrågorna. Efter det presenterar jag material (3.2) och informanter (3.2.1). Till slut presenterar jag metoden för avhandlingen i avsnitt 3.3.

3.1 Syfte

Syftet med denna magisteravhandling är att få veta om tankar kring tandemundervisning skiljer sig åt varandra mellan gymnasister med finska eller gymnasister med svenska som skolspråk. Informanterna kommer från västra, östra och mellersta Finland. Regionen spelar ingen avgörande roll i min avhandling, utan skolspråket. Regioner där svenskspråkiga gymnasier ligger är tvåspråkiga (finska och svenska), medan regioner där finskspråkiga gymnasier ligger är enspråkiga (finska). I avhandlingen undersöks också faktorer som påverkar de möjliga skillnaderna i tankar om tandemundervisningen. I detta fall kan regionens en- eller tvåspråkighet påverka tankar om tandemundervisningen, och därför har regionerna där informanterna kommer från nämnts.

Fast det finns undersökningar om tandemundervisningen och även om tankar och erfarenheter om den (se föregående kapitel), finns det inte undersökningar om hur gymnasisters med finska eller gymnasisters med svenska som skolspråk tankar om tandemundervisningen skiljer sig åt från varandra. Denna information kunde vara nyttig för att utveckla tandemundervisningen på det sättet att alla deltagare kunde ha möjligheten att dra samma nytta av tandemundervisningen, om läraren kan påverka saken på något sätt. Denna avhandling ger möjligen information om sådana tanke-skillnader som läraren kan påverka och på det sättet försöka göra

tandemundervisningen lika meningsfull för alla deltagare. På det sättet fungerar också samarbete mellan tandempar bättre och båda är villiga att hjälpa tandempartner att lära sig språk (Löf m.fl. 2016: 84–86).

Denna avhandling avser besvara följande forskningsfrågor:

- Påverkar skolspråket tankar om tandemundervisningen?
- Vilka faktorer finns det bakom de möjliga tankeskillnaderna om tandemundervisning mellan gymnasister som går på gymnasiet på finska respektive på svenska?

Med hjälp av dessa forskningsfrågor söker jag relevant information om gymnasisters tankar om tandemundervisningen samt om de möjliga tankeskillnaderna. Den första forskningsfrågan är för att ta reda på vad gymnasister med finska eller gymnasister med svenska som skolspråk tänker om tandemundervisningen. Den andra forskningsfrågan är för att ta reda på de möjliga tankeskillnaderna och vilka faktorer orsakar dem. Med hjälp av den andra forskningsfrågan jämför jag tankar bland gymnasisters som går på gymnasiet på finska respektive på svenska.

3.2 Material

Materialet i denna avhandling består av svar på helt anonym halvstrukturerad webb-enkät gjord i Webropol. 74 gymnasister, som har deltagit i tandemundervisningen, svarade på enkäten. Enkäten innehåller både öppna och slutna frågor både på finska och på svenska. Den består av 28 frågor varav 5 är bakgrundsfrågor och 22 är egentliga frågor (se bilaga 1). Den första frågan ber om samtycke till deltagande. Bakgrundsfrågorna i enkäten rör kön, skolspråk, bostadsort, årskursen i gymnasiet och om man har erfarenhet av tandemundervisning. Andra frågor i enkäten rör hur man hör det andra inhemska språket utanför skolan, tandemundervisningens motiverande sida, nyttan av tandemundervisning som man har fått, om man tycker om tandemundervisning, viljan att få mer tandemundervisning eller obligatorisk tandemundervisning, tandemundervisningens bästa och sämsta sidor, önskemål för tandemlektioner, upplevda känslor både under och efter tandemlektioner och viljan att delta på nytt i tandemundervisning.

I början av enkäten ges information om avhandlingsprojektet samt länkar till samtyckesblanketten och dokument där det finns mer information om avhandlingen. Dessa dokument skickades även till informanterna som separata bilagor. Enkäten skickades till informanterna via Wilma med hjälp av deras lärare i det andra inhemska

språket. Wilma är den populäraste plattformen som många daghem och skolor använder för planering, bedömning och kommunikation mellan hem och daghem/skola (Visma 2023).

En nackdel med enkät är att informanter kanske inte fokuserar sig lika bra på att svara på när forskaren inte är i närheten till skillnad från t.ex. en intervju, och att de kanske inte alltid svarar ärligt. Många informanter svarar heller inte på enkätens alla frågor. (Vanhatalo & Vehkalahti, 2020: 253; Alanen 2011: 160; Bell & Nilsson, 2007: 151-152.)

En fördel är att med hjälp av enkät nås ett stort antal informanter med liten ansträngning och man kan få in ett stort material (Vanhatalo & Vehkalahti, 2020: 269; Alanen 2011: 160; Bell & Nilsson, 2007: 151-152). Med hjälp av enkät kan man få sådan information om temat som andra metoder inte kan ge (Vanhatalo & Vehkalahti, 2020: 248, 269).

Jag valde enkät som insamlingsmetod, då man med en enkät kan genomföra både kvalitativa och kvantitativa analyser, nå ett stort antal informanter, dess nackdelar är ganska få och är ändamålsenlig då tankar undersöks (Alanen 2011: 146; Vanhatalo & Vehkalahti 2020: 241). Dessutom ville jag förstå temat som helhet och detta fick mig att välja enkät som insamlingsmetod.

3.2.1 Informanter

Jag sökte informanter med hjälp av finsk- och svensklärare i gymnasiet som har haft tandemundervisning. Jag känner några tandemlärare och fick mer kontakter med hjälp av dem.

Alla informanter i denna avhandling har egen erfarenhet om tandemundervisning i gymnasiet. Språken i tandemundervisningen har varit finska och svenska. Informanterna kommer från tvåspråkiga regioner (finska och svenska) från västra Finland, samt från enspråkiga regioner (finska) från östra och mellersta Finland. Sammanlagt deltog 74 informanter varav 29 gick på gymnasiet på finska och 45 på svenska. I avhandlingen finns det informanter från fyra gymnasier.

40 av informanterna är kvinnor, 29 män och 5 annat. Största delen (60 informanter) går på gymnasiet på andra året och resten (14) av informanterna går på gymnasietets tredje år.

3.3 Metod

Med hjälp av en halvstrukturerad enkät kan man få både kvantitativa och kvalitativa resultat, men denna avhandling är i första hand kvalitativ med enstaka kvantitativa inslag. Jag valde en kvalitativ ansats eftersom jag är ute efter att förstå och förklara eventuella skillnader i tankar som helhet, vilket numeriska värden inte nödvändigtvis kan ge (Luodonpää-Manni, Hamunen & Konstenius, 2020: 13–14).

Jag började analysera materialet när alla svar på enkäten hade fåtts. Analysmetoder i denna avhandling är kategorisering och kvalitativ innehållsanalys. Jag kategoriserade de svaren enligt skolspråk och med hjälp av den började jag ta reda på möjliga skillnader i informanternas tankar och jämföra dem. De öppna frågorna analyserade jag med hjälp av en kvalitativ innehållsanalys.

Innehållsanalys är ett flexibelt analyssätt för kvalitativt material. Metoden kritiserar dock ibland för enkel och på grund av det analyseras materialet inte tillräckligt djup. Den har också kritiserats om medveten utlämning av material alltså man inte analyserar vissa material. (Tidström & Nyberg, 2012: 135–136.)

4 RESULTAT

I detta avsnitt presenterar jag resultat för avhandlingen. Resultaten har delats in i underrubriker enligt forskningsfrågor där jag svarar på forskningsfrågorna. I avsnitt 4.1 tar jag fram om skolspråket påverkar tankar om tandemundervisningen och i avsnitt 4.2 presenterar jag var beror de möjliga skillnader i deras tankar på.

På grund av ett större antal gymnasister med svenska som skolspråk har alla kvantitativa resultat presenterats dels nominellt och dels procentuellt.

4.1 Skolspråkets påverkan i tankar om tandemundervisning

Tandemundervisningens motiverande sida i att lära sig det andra inhemska språket undersöktes genom att svara på frågan om tandemundervisningen har motiverat till att lära sig det andra inhemska språket. Tabell 1 visar att tandemundervisningen har motiverat gymnasister med svenska som skolspråk i högre grad att lära sig det andra inhemska språket än gymnasister med finska som skolspråk. En klar majoritet av gymnasisterna med svenska som skolspråk tyckte att tandemundervisningen har motiverat antingen "i någon mån" (38 %) eller "lite" (40 %) att lära sig det andra inhemska språket, medan av gymnasister med finska som skolspråk tyckte majoriteten (48 %) att tandemundervisningen har motiverat "lite" och 17 % tycker att "i någon mån". Dubbelt så hög andel gymnasister med finska som skolspråk (31 %) tyckte att tandemundervisningen har motiverat "inte alls" jämfört med gymnasister med svenska som skolspråk (15 %). 4 % av gymnasister med finska som skolspråk svarade att tandemundervisningen har motiverat "mycket", medan 7 % av gymnasister med svenska som skolspråk svarade på det sättet.

TABELL 1 Enkätfråga 9: "Har tandemundervisningen motiverat dig att lära dig det andra i hemiska språket?"

	mycket		i någon mån		lite		inte alls	
	n	%	n	%	n	%	n	%
finska som skolspråk	1	4	5	17	14	48	9	31
svenska som skolspråk	3	7	17	38	18	40	7	15

Vad gäller frågan "tycker du om tandemundervisning?" så tycker gymnasister med finska respektive svenska som skolspråk ganska likartat om tandemundervisningen. Tabell 2 visar att drygt hälften i båda grupperna svarade "ja" på frågan om de tycker om tandemundervisning, en tredjedel svarade "vet inte" och resten svarade "nej".

TABELL 2 Enkätfråga 13: "Tycker du om tandemundervisning?"

	ja		nej		jag vet inte	
	n	%	n	%	n	%
finska som skolspråk	16	55	4	14	9	31
svenska som skolspråk	23	51	7	16	15	33

För att båda grupperna har svarat väldigt likadant på frågan om man tycker om tandemundervisning, kan man dra slutsatsen att båda grupperna har liknande åsikter om tandemundervisning.

Vad gäller frågan "skulle du vilja ha mer tandemundervisning?" svarade en majoritet av gymnasister med finska som skolspråk (38 %) "nej" medan en majoritet av gymnasister med svenska som skolspråk (38 %) svarade "jag vet inte" (se tabell 3). Av gymnasister med svenska som skolspråk svarade 35 % "nej" och av gymnasister med finska som skolspråk svarade 28 % "jag vet inte". Mer gymnasister med finska som skolspråk (34 %) svarade ändå "ja" än gymnasister med svenska som skolspråk (27 %). Det är alltså så att fast det finns procentuellt lite mer gymnasister med finska som skolspråk som skulle inte vilja ha mer tandemundervisning, finns det ändå mer gymnasister med finska som skolspråk än gymnasister med svenska som skolspråk som skulle vilja ha mer tandemundervisning för att det finns mer gymnasister med svenska som skolspråk som vet inte.

TABELL 3 Enkätfråga 16: "Skulle du vilja ha mer tandemundervisning?"

	ja		nej		jag vet inte	
	n	%	n	%	n	%
finska som skolspråk	10	34	11	38	8	28
svenska som skolspråk	12	27	16	35	17	38

Enligt Löf och Salo (2020) önskade gymnasister mer tandemlektioner, vilket kan anses vara en positiv inställning till tandemundervisning. Enligt enkätresultaten här (se tabell 3) ställer sig gymnasister i denna avhandling inte lika positivt till tandemundervisning som dem i undersökningen av Löf och Salo (2020). Majoriteten av respondenterna i båda grupperna svarade "nej" eller "jag vet inte" (66 % i den gruppen med finska som skolspråk och 73 % i den gruppen med svenska som skolspråk) på frågan om de skulle vilja ha mer tandemundervisning. Noterbart är att det inte finns någon stor skillnad mellan gymnasister med finska som skolspråk mellan dem som skulle vilja ha mer tandemundervisning (34 % av gymnasister med finska som skolspråk och 27 % av gymnasister med svenska som skolspråk) och de som skulle inte vilja ha mer tandemundervisning (38 % av gymnasister med finska som skolspråk och 35 % av gymnasister med svenska som skolspråk).

Som kan ses i tabell 4 så tycker gymnasister med svenska som skolspråk tydligt mer att det borde finnas obligatorisk tandemundervisning i gymnasiet än gymnasister med finska som skolspråk. Om båda grupperna är dock största delen tydligt delvis av samma åsikt att det borde finnas obligatorisk tandemundervisning i gymnasiet när av gymnasister med finska som skolspråk svarade 45 % och av gymnasister med svenska som skolspråk 49 % "delvis av samma åsikt". Den procentuella andelen är nästan den dubbla bland gymnasister med finska som skolspråk (24 %) som var "helt av annan åsikt" om saken jämfört med gymnasister med svenska som skolspråk (11 %). Av gymnasister med finska som skolspråk svarade 7 % "helt av samma åsikt", medan av gymnasister med svenska som skolspråk svarade 13 % det. Dock av gymnasister med finska som skolspråk svarade 24 % "delvis av annan åsikt" medan bland gymnasister med svenska som skolspråk finns det mer som svarade på det sättet (27 %).

TABELL 4 Enkätfråga 19: "Det borde finnas obligatorisk tandemundervisning i gymnasiet."

	helt av samma åsikt		delvis av samma åsikt		delvis av annan åsikt		helt av annan åsikt	
	n	%	n	%	n	%	n	%
finska som skolspråk	2	7	13	45	7	24	7	24

svenska som skolspråk	6	13	22	49	12	27	5	11
-----------------------	---	----	----	----	----	----	---	----

Tabell 5 visar att majoriteten (58 %) av gymnasister med finska som skolspråk skulle delta i tandemundervisningen på nytt, medan av gymnasister med svenska som skolspråk skulle en tredjedel göra det. Nästan lika stor andel skulle inte delta på nytt (21 % och 22 %). 21 % av gymnasister med finska som skolspråk svarade "jag vet inte", medan även nästan hälften (45 %) av gymnasister med svenska som skolspråk svarade "jag vet inte".

TABELL 5 Enkätfråga 26: "Om du hade möjlighet att delta i tandemundervisning på nytt, skulle du delta?"

	ja		nej		jag vet inte	
	n	%	n	%	n	%
finska som skolspråk	17	58	6	21	6	21
svenska som skolspråk	15	33	10	22	20	45

Gymnasister som går på gymnasiet på finska kan anses vara mer positivt inställda mot tandemundervisningen än gymnasister som går på gymnasiet på svenska, för att betydligt fler gymnasister med finska som skolspråk skulle delta på nytt i tandemundervisningen (58 % versus 33 %). Gymnasister med svenska som skolspråk anses vara osäkrare om tandemundervisningen, för att nästan hälften av de kan inte säga ja eller nej.

När gymnasister tillfrågades om innehåll som de tycker om och skulle vilja ha mer av (enkätfråga 23: Hurdana tandemlektioner skulle du tycka om? Hurdant innehåll tycker du om och vad skulle du önska för innehåll?), var svaren delvis liknande i båda grupperna men det fanns också olika böjelser och önskemål. Av gymnasister med finska som skolspråk önskade inga fysiska tandemlektioner, medan bland gymnasister med svenska som skolspråk fanns flera önskemål om fysiska tandemlektioner. I stället tänkte några gymnasister med finska som skolspråk att det inte alls borde vara tandemlektioner.

Inte online. (svenska som skolspråk)

Toivoisin tandemtuntien lopettamista (Jag önskar att tandemlektioner borde upphöra. Finska som skolspråk, egen översättning)

Bland gymnasister med finska som skolspråk fanns ändå ett önskemål om tandemlektioner i en smågrupp, där det skulle vara 2–3 gymnasister från båda gymnasierna.

Toivoisin enemmän ryhmissä tapahtuvia tandemtunteja, niin kuin olisi vaikka 2–3 oppilasta molemmista kouluista ja tehtäisi keskustelutehtäviä yhdessä. Tällä tavoin oppiminen tehostuisi, kun voi kysyä kaverilta apua, jos ei itse osaa. (Jag skulle önska mer tandemlektioner i grupper. På det sättet att kanske 2–3 studerande från båda gymnasierna och vi skulle göra diskussionsuppgifter tillsammans. På det sättet skulle inläringen bli effektivare när man kan be hjälp av kompiserna om man själv inte kan. Finska som skolspråk, egen översättning)

Mest tyckte båda grupperna om sådana uppgifter där de kan prata med tandempartner om egna intressen och fritiden eller åsikter, samt uppgifter som innehåller vardagliga och aktuella frågor och saker. Hansell och Pörn (2016: 159) konstaterar att tandemuppgifter borde lämna utrymme för egna tankar, intressen och känslor, för att tandempartner får en chans att lära känna varandra och på det sättet kan samarbetet fungera bättre. Fria diskussionsuppgifter om enkla ämne är bra och intressanta för studerande (se också Karjalainen & Pörn, 2015: 107). Ett tydligt önskemål från båda grupperna i denna avhandling var friare diskussioner, där det kunde möjligen finnas några stödfrågor som främjar diskussionen. Med hjälp av sådana diskussionsuppgifter upplever informanterna att de bäst kan lära sig att använda målspråket och lära känna tandempartner. Också lättare uppgifter och ämne önskades för att diskussionen skulle funka bättre och man skulle inte behöva jobba så hårt för att kunna prata.

När man får diskutera om saker som faktiskt är intressanta och lära känna varandra. (svenska som skolspråk)

Aktuella frågor. (svenska som skolspråk)

Enemmän vapaata keskustelua ja sitä ohjaavia kysymyksiä. (Mer fri diskussion och frågor som främjar den. Finska som skolspråk, egen översättning)

Sopivan helppoja keskusteluja arkipäiväisistä asioista, monipuolisia yksinkertaisia tehtäviä, jotta helppo ymmärtää mitä pitää tehdä. (Tillräckligt lätta diskussioner om vardagliga saker, mångsidiga och enkla uppgifter för att det är lätt att förstå vad man måste göra. Finska som skolspråk, egen översättning)

En skillnad i önskemål var t.ex. att gymnasister med svenska som skolspråk tyckte om olika spel och önskade mer av dem, medan ingen gymnasist med finska som skolspråk nämnde spel. Det kan vara så att gymnasister med finska som skolspråk i denna avhandling inte har haft lika mycket speluppgifter i tandemlektioner som gymnasister med svenska som skolspråk, och därför kan gymnasister med finska som skolspråk inte önska sådana uppgifter. Ett annat alternativ för varför gymnasister med finska som skolspråk inte önskade speluppgifter är att de redan har fått tillräckligt mycket med speluppgifter och därför önskade de inte dem mer.

Resultaten om innehåll vad gäller vad gymnasister tycker om och önskar mer av liknar t.ex. resultaten från undersökningen av Green-Vänttinen m.fl. (2010). Liksom informanter i deras undersökning önskade sig mer muntligt innehåll för att de på så sätt lär sig svenska bäst och ville umgås med modersmålstalare och lära sig mer

svenska som det används i vardagliga livet, önskade också informanterna i denna avhandling mer fria diskussionsuppgifter och vardagligt innehåll. Löf och Salo (2020) fann liknande resultat i sin undersökning och enligt dem fungerar diskussionsuppgifter bäst för att då kan studeranden verkligen använda målspråket och lära känna sin tandempartner. Dessutom konstaterar Löf och Salo (2020) att gymnasister tycker om olika speluppgifter. Också några gymnasister med svenska som skolspråk i min avhandling tyckte om spel och önskade mer olika speluppgifter. Gymnasister i denna avhandling önskade lättare ämnen för att kommunikationen skulle fungera bättre, och sådana önskemål fick också Löf och Salo (2020) i deras undersökning.

Vad gäller frågan vilka känslor gymnasister känner under tandemlektioner (enkätfråga 24) fanns det delvis skillnader mellan de två språkgrupperna. Jag gav alternativ om olika känslor som man skulle kunna uppleva under tandemlektioner och informanterna kunde välja flera alternativ eller skriva egna känslor som inte var färdigt givna. Procentuellt lite mer gymnasister med finska som skolspråk (52 %) upplevde glädje under tandemlektioner än gymnasister med svenska som skolspråk (40 %). Båda grupperna svarade likartat med alternativet "stolthet över att jag kan": 34 % av gymnasister med finska som skolspråk och 31 % av gymnasister med svenska som skolspråk. Gymnasister med svenska som skolspråk valde lite oftare alternativet "stolthet över det att jag lär mig något nytt" (38 %) än gymnasister med finska som skolspråk (31 %). Alternativet "lycklighet eftersom jag kan hjälpa mitt par" valdes ganska likartat bland båda grupperna (34 % av gymnasister med finska som skolspråk och 31 % av gymnasister med svenska som skolspråk).

I upplevelser av förtrytelse, spänning, stress, sorg och misslyckande fanns ganska stora skillnader.

Fast gymnasister med finska som skolspråk kände mer glädje under tandemlektioner än gymnasister med svenska som skolspråk, kände de även betydligt mer förtrytelse: 45 % av gymnasister med finska som skolspråk valde detta jämfört med 9 % av gymnasister med svenska som skolspråk. Dessutom valde gymnasister med finska som skolspråk oftare alternativet "sorg" (10 %) än gymnasister med svenska som skolspråk (2 %). Gymnasister med finska som skolspråk kände också tydligt mer misslyckande (52 %) än gymnasister med svenska som skolspråk (24 %), medan gymnasister med svenska som skolspråk kände tydligt mer stress (64 %) under tandemlektioner än gymnasister med finska som skolspråk (34 %). Gymnasister med finska som skolspråk kände ändå tydligt mer spänning (83 %) än gymnasister med svenska som skolspråk (47 %). Också Löf och Salo (2020) konstaterar att en del gymnasister spänner sig inför tandemlektioner. Jag anser att gymnasister med finska som skolspråk är mer spända att använda det andra inhemska språket än gymnasister med svenska som skolspråk för att de har tydligt färre kontakter med det andra inhemska språket utanför skolan (se figur 1 och 2 i avsnitt 4.2.1) och de spänner sig betydligt mer inför och

under tandemundervisning. Dessutom nämnde en gymnasist som går på gymnasiet på finska tristess under tandemlektioner.

När känslor som upplevs efter tandemlektioner undersöktes framgick att det också då fanns vissa skillnader i känslor som informanterna upplever. Gymnasister med finska som skolspråk kände mycket mer glädje också efter tandemlektioner (62 %) än gymnasister med svenska som skolspråk (27 %). Gymnasister med svenska som skolspråk kände mer stolthet över att man kunde (53 %) än gymnasister med finska som skolspråk (34 %), men båda grupperna valde ganska i lika mån alternativet "stolthet över att jag lärde mig nytt" (38 % av gymnasister med finska som skolspråk och 36 % av gymnasister med svenska som skolspråk). Också alternativet "lycka eftersom jag kunde hjälpa mitt par" valdes i ganska lika mån i båda grupperna (28 % av gymnasister med finska som skolspråk och 24 % av gymnasister med svenska som skolspråk). Ganska få kände förtrytelse (10 % av gymnasister med finska som skolspråk och 4 % av gymnasister med svenska som skolspråk) efter tandemlektioner, men gymnasister med finska som skolspråk kände den lite mer. Sorg kände ingen gymnasist med svenska som skolspråk, men också mycket få (3 %) gymnasister med finska som skolspråk. Gymnasister med svenska som skolspråk kände mycket mer stress (22 %) också efter tandemlektioner än gymnasister med finska som skolspråk (7 %). Alternativet "misslyckande" valdes liknande grad bland båda grupperna (17 % av gymnasister med finska som skolspråk och 13 % av gymnasister med svenska som skolspråk).

Enligt dessa resultat kan konstateras att skolspråket påverkar tankar om tandemundervisningen i viss mån, men det finns inga radikala skillnader. Sammanfattningsvis kan man säga att gymnasister med finska som skolspråk hade en lite mer positiv inställning till tandemundervisningen och deras tankar om den är betydligt klarare än hos dem med svenska som skolspråk. Gymnasister med svenska som skolspråk kunde ses vara osäkrare gällande tandemundervisningen än gymnasister med finska som skolspråk, eftersom betydligt fler gymnasister med svenska som skolspråk inte kunde säga om de skulle vilja ha mer tandemundervisning och nästan hälften av gymnasisterna med svenska som skolspråk kunde heller inte säga om de skulle vilja delta på nytt i tandemundervisning. Det fanns klart fler gymnasister med finska som skolspråk som var säkra på att de skulle delta på nytt i tandemundervisning, och majoriteten av gymnasister med finska som skolspråk skulle göra det. Dessutom förstärker gymnasisters med svenska som skolspråk frekventa omnämnanden av upplevelser av stress både under och efter tandemlektioner denna synvinkel. Å andra sidan finns det ändå lite fler gymnasister med finska som skolspråk än svenska som skolspråk som inte skulle vilja ha mer tandemundervisning, men trots detta finns det tydligt fler gymnasister med finska som skolspråk som skulle vilja ha mer och tydligt färre än gymnasister med svenska som skolspråk som vet inte.

Även om gymnasister med svenska som skolspråk tycker i högre grad att det borde finnas obligatorisk tandemundervisning i gymnasiet, är majoriteten av gymnasister med finska som skolspråk av samma åsikt. Det finns ändå sammanlagt lite mer gymnasister med finska som skolspråk som är delvis eller helt av annan åsikt om obligatorisk tandemundervisning i gymnasiet än gymnasister med svenska som skolspråk. Gymnasister med svenska som skolspråk har fått mer motivation att lära sig det andra inhemska språket än gymnasister med finska som skolspråk. Gymnasister med svenska som skolspråk stressar ändå betydligt mer i samband med tandemundervisning än gymnasister med finska som skolspråk, medan gymnasister med finska som skolspråk upplever spänning betydligt mer både under och efter tandemlektioner. Gymnasister med finska som skolspråk upplever mer negativa känslor både under och efter tandemlektioner med undantag av känslan av misslyckande efter tandemlektioner som upplevs ganska likartat, fast gymnasister med finska som skolspråk anses inställa lite bättre till tandemundervisningen. Gymnasister med finska som skolspråk upplever tydligt mer glädje både under och efter tandemlektioner, vilket förstärker bättre inställning till tandemundervisning.

4.2 Faktorer som orsakar tankeskillnader om tandemundervisning mellan gymnasister med finska eller svenska som skolspråk

I detta avsnitt undersöker jag vilka faktorer som kan förklara de minde skillnader i inställning som finns mellan gymnasister med finska respektive svenska som skolspråk. Detta avsnitt har delats in i underrubriker enligt tankeskillnader som kom fram i avsnitt 4.1. Alla numeriska resultat har jag presenterat procentuellt om inte annat anges. I början av varje avsnitt har jag presenterat en sammanfattning om resultat från föregående kapitel gällande temat som jag handlar i detta avsnitt. På det sättet är det lättare att följa med analysering.

4.2.1 Att tycka om eller tycka inte om tandemundervisning

Gymnasister med finska respektive svenska som skolspråk svarade ganska likartat på enkätfrågan "Tycker du om tandemundervisning?". Gymnasister som svarade att de tycker om tandemundervisning följde en fråga (nummer 14) *varför* tycker de om den. Tabell 6 visar att den vanligaste faktorn bland gymnasister med finska som skolspråk var "omväxling" medan bland gymnasister med svenska som skolspråk var tandemundervisningens "spänning" och "rolighet" de vanligaste faktorerna och "omväxling" den näst vanligaste faktorn. Den näst vanligaste faktorn bland gymnasister med finska

som skolspråk för det varför tycker man om tandemundervisning var det att genom den får man använda det andra inhemska språket. Också många gymnasister med svenska som skolspråk nämnde som en faktor det att tandemundervisning är ett praktiskt sätt att lära sig språk och man får bara prata och använda det andra inhemska språket utan att lära sig grammatik. Några i båda av grupperna nämnde att de har mött nya människor och möjligen fått en ny kompis eller vän som en faktor för varför tycker de om tandemundervisning. I båda grupperna nämndes också att enstaka gymnasister uppskattade vissa uppgiftstyper och tandemlektioner i överhuvudtaget.

Ett mer praktiskt sätt att lära sig. (svenska som skolspråk)

De är roliga eftersom man faktiskt får prata och inte bara lära sig grammatik och annat. (svenska som skolspråk)

Hauskaa vaihtelua tavanopetukseen (Rolig variation till normal undervisning. Finska som skolspråk, egen översättning)

TABELL 6 Enkätfråga 14: De tre vanligaste faktorerna bland gymnasister med finska respektive svenska som skolspråk för att tycka om tandemundervisning.

ordning	finska som skolspråk	svenska som skolspråk
1.	omväxling	spänning och rolighet
2.	få använda det andra inhemska språket	omväxling
3.	andra enstaka faktorer	ett praktiskt sätt att lära sig språk, man får bara prata och använda det andra inhemska språket utan att lära sig grammatik

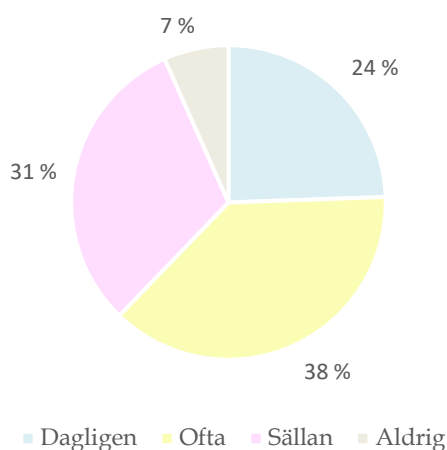
När gymnasister som inte tyckte om tandemundervisning tillfrågades i enkätfrågan 15 om faktorer som orsakar att de inte tycker om tandemundervisning, var "arbetskrävande" och "svårighet" de vanligaste faktorerna bland båda grupperna. Orsaker för arbetskrävande och svårighet var t.ex. för svåra uppgifter, att ingendera i paret är bra på det andra inhemska språket, eller ett svagt par som talar bara sitt respektive modersmål. Dessutom nämnde några i båda grupperna att språkkunskaper inte ökas med hjälp av tandemundervisning, och tandemundervisningen skapar ångest mer än lär. En gymnasist med svenska som skolspråk tyckte att normal undervisning är bättre än tandemundervisning och därför tycker hen inte om den.

Ahdistavaa jutella tuntemattomien kanssa varsinkin kielellä, jota ei kunnolla osaa. (Det är ångestfyllt att kommunicera med obekanta människor och speciellt på ett språk man inte ordentligt kan. Finska som skolspråk, egen översättning)

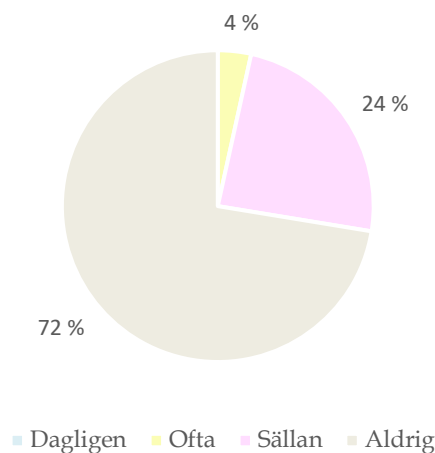
Det är jobbigt om man har dåligt par plus att det inte ökar mina språkkunskaper alls. Det är ändå på en så låg nivå. (svenska som skolspråk)

Svenska språkliga gör nästan allt jobb, vi talar nästan bara finska och när man försöker tala på svenska med dem så byts de genast till finska. (svenska som skolspråk)

Vad gäller i vilken mån man hör det andra inhemska språket utanför skolan i sin hemort så hör gymnasister med svenska som skolspråk tydligt mer finska på fritiden än vad gymnasister med finska som skolspråk hör svenska (se figur 1 och 2). I enkätfrågan 7 där det frågades om gymnasister hör det andra inhemska språket i sin hemort utanför skolan var andelen som svarade att de aldrig hör det andra inhemska språket hög bland gymnasister med finska som skolspråk (72 %). Bara 4 % av gymnasterna som går på gymnasiet på finska hör det andra inhemska språket ofta, och ingen dagligen. 24 % av gymnasterna med finska som skolspråk hör svenska sällan. Som jämförelse hör en stor andel av gymnasister som går på gymnasiet på svenska det andra inhemska språket ofta (38 %), cirka fjärdedel dagligen och 7 % aldrig. 31 % av gymnasterna med svenska som skolspråk hör finska sällan.

FIGUR 1 Hur de **gymnasister med svenska som skolspråk** hör finska i sin hemort utanför skolan.

FIGUR 2 Hur de **gymnasister med finska som skolspråk** hör svenska i sin hemort utanför skolan.

Gymnasister som svarade att de hör det andra inhemska språket utanför skolan antingen dagligen, ofta eller sällan frågades i enkätfrågan 8 var hör de det andra inhemska språket. De gymnasterna med finska som skolspråk svarade att de hör svenska via släktingar som talar svenska, ibland genom media eller svensk musik, eller annars av en slump, medan bland gymnasister med svenska som skolspråk finns det mer olika situationer där de påträffar det andra inhemska språket, finska, på sin fritid. Gymnasister med svenska som skolspråk svarade att de har t.ex. ett tvåspråkigt hem där både finska och svenska talas, flick- eller pojkvän eller en annan kompis från

en annan språkgrupp, på jobbet, eller att de hör finska på stan och i butiker och andra offentliga platser, och i hobbyer. De informanterna med svenska som skolspråk kommer från tvåspråkiga regioner och därför påträffar de det andra inhemska språket tydligt mer.

Gymnasister tillfrågades dessutom vad det roligaste med tandemundervisning är. Tabell 7 visar att den vanligaste svar på frågan om vad är det roligaste med tandemundervisningen och varför var bland gymnasister med svenska som skolspråk möjlighet att få använda det andra inhemska språket, som var den tredje vanligaste faktorn bland gymnasister med finska som skolspråk. Den näst vanligaste faktorn bland gymnasister med svenska som skolspråk var att möta och lära känna nya människor, som var den vanligaste faktorn bland gymnasister med finska som skolspråk. Bland gymnasister med finska som skolspråk var omväxling den näst vanligaste faktorn, medan bland gymnasister med svenska som skolspråk var det på delad placering med avspändhet, lustighet, situationer då man börjar prata om andra saker över uppgiftsgränser, utvecklingen i språket och det att det spelar ingen roll fast man gör fel.

Man får prata med någon som har finska som modersmål och de pratar svenska med en. Man får träffa nya människor. (svenska som skolspråk)

Erilaiset tehtävät ja niiden sisältö, uusiin ihmisiin tutustuminen. (Olika uppgifter och dess innehåll, att möta nya människor. Finska som skolspråk, egen översättning)

Saa oikeasti käyttää sitä kieltä autenttisesti. (Man får på riktigt använda målspråket autentiskt. Finska som skolspråk, egen översättning)

TABELL 7 Enkätfråga 21: De tre vanligaste faktorerna bland gymnasister med finska respektive svenska som skolspråk för det roligaste i tandemundervisning.

ordning	finska som skolspråk	svenska som skolspråk
1.	att möta och lära känna nya människor	möjlighet att få använda det andra inhemska språket
2.	omväxling	att möta och lära känna nya människor
3.	möjlighet att få använda det andra inhemska språket	omväxling, avspändhet, lustighet, situationer då man börjar prata om andra saker över uppgiftsgränser, utvecklingen i språket, att det spelar ingen roll fast man gör fel

De båda grupperna hade alltså två av de tre vanligaste faktorerna för det roligaste i tandemundervisningen desamma men bara i olika ordning. För gymnasister

med svenska som skolspråk fanns två tydliga faktorer för det roligaste i tandemundervisning, medan gymnasister med finska som skolspråk hade tre. Bland gymnaster med svenska som skolspråk fanns det flera olika faktorer som tredje vanligaste faktorer för det roligaste i tandemundervisning, och bara få gymnasister hade nämnt dem, medan av de gymnasterna med finska som skolspråk hade flera nämnt den tredje vanligaste faktorn. Några gymnaster med finska som skolspråk nämnde också olika uppgiftstyper och resor till Vasa eller Stockholm som roligaste i tandemundervisning. I tandem har gymnaster oftast besökt hos en annan språkgrupp och träffat fysiskt.

När gymnaster tillfrågades i enkätfråga 22 vad det tråkigaste i tandemundervisning är, var de två vanligaste faktorerna likadana, men även generellt fanns få skillnader. Som kan ses i tabell 8 var den vanligaste faktorn bland båda grupperna som tråkigaste i tandemundervisning vissa eller för svåra uppgifter. Den näst vanligaste faktorn bland båda grupperna var svårighet på grund av svaga språkkunskaper och därför fungerar uppgifter och diskussionen inte som önskas. Som tredje vanligaste faktorn bland gymnaster med finska som skolspråk fanns dåligt nätverk, medan bara en gymnast med svenska som skolspråk hade nämnt detta som tråkigaste i tandemundervisning. Den tredje vanligaste faktorn bland gymnaster med svenska som skolspråk var att alla inte försöker sitt bäst utan gymnaster med svenska som skolspråk måste jobba mer för att man använder mer svenska i tandemundervisning. Några gymnaster med finska som skolspråk nämnde som tråkigaste också kommunikationen på svenska speciellt med en obekant människa, medan några gymnaster med svenska som skolspråk nämnde som tråkigaste tandemundervisningens jobbighet, stelhet eller tandempartner.

Välillä huono netti pilasi tunnit. (Ibland förstörde dålig uppkoppling lektioner. Finska som skolspråk, egen översättning)

Ibland är uppgifterna för långa och tråkiga. (svenska som skolspråk)

Att behöva vara med en partner som inte tar uppgifterna seriöst. (svenska som skolspråk)

TABELL 8 Enkätfråga 22: De tre vanligaste faktorerna bland gymnaster med finska respektive svenska som skolspråk för det tråkigaste i tandemundervisning.

ordning	finska som skolspråk	svenska som skolspråk
1.	vissa eller för svåra uppgifter	vissa eller för svåra uppgifter
2.	svårighet på grund av svaga språkkunskaper	svårighet på grund av svaga språkkunskaper
3.	dålig uppkoppling	alla försöker inte sitt bäst (gymnaster med svenska)

		som skolspråk måste jobba hårdare)
--	--	---------------------------------------

För att faktorer som påverkar antingen positivt eller negativt att tycka om tandemundervisning var alltså mycket likartade bland gymnasister med finska som skolspråk och gymnasister med svenska som skolspråk. Gymnasister med finska som skolspråk lägger dock mer vikt vid omväxling och nyttan av tandemundervisning när de motiverar att tycka om tandemundervisning, medan gymnasister med svenska som skolspråk lägger mer vikt vid dess spänning och rolighet, men sen också vid omväxling. För att gymnasister med finska som skolspråk kan se lite bättre nyttan av tandemundervisning, tycker de möjligen därför väldigt lite mer om den. Att gymnasister med finska som skolspråk hör tydligt färre det andra inhemska språket på fritiden i sin hemort påverkar säkert också det att de tycker lite mer om tandemundervisning. Genom tandemundervisning har de verkliga kontakter med språket som de måste lära sig i skolan. Dessutom ansåg gymnasister med svenska som skolspråk som tredje tråkigaste faktorn i tandemundervisning att alla inte försöker sitt bästa i tandemundervisning. Detta påverkar säkert det att de inte upplever tandemundervisning lika angenäm än gymnasister med finska som skolspråk, för att de upplever att de måste jobba hårdare och använda det andra inhemska språket tydligt mer. Skillnaderna är dock små och därför kan man inte göra några bra och säkra slutsatser.

4.2.2 Motivation att lära sig det andra inhemska språket

Enligt enkätsvar har tandemundervisning motiverat gymnasister med svenska som skolspråk mer. Vad gäller tandemundervisningens motiverande sida har den motiverat gymnasister med svenska som skolspråk mångsidigare än gymnasister med finska som skolspråk (se tabell 9). Gymnasister som svarade att tandemundervisningen har gett motivation ställdes en uppföljande fråga på varför. Majoriteten av gymnasister med svenska som skolspråk svarade att tandemundervisning har motiverat därför att de vill lära sig finska och med hjälp av tandem kan man använda finska och kommunicera med en jämnårig människa som talar målspråket som modersmål. De tycker om den att i tandem behöver man inte lära sig grammatik på det sättet som i vanliga språklektioner, utan man kan bara prata och bli modigare med att använda finska. Dessutom berättade gymnasister med svenska som skolspråk att tandemundervisning har motiverat därför att användning av finskan har blivit lättare med hjälp av tandemundervisning, och en del tillägger att tvungen att använda finskan orsakar det lättare användning av språket.

Kul att använda finskan och inte bara läsa grammatik. (svenska som skolspråk)

Det har gjort det betydligt lättare att lära sig det andra språket. Man är alltså tvungen att tala och lära sig vilket är det bästa sättet. (svenska som skolspråk)

Det har blivit lättare att använda språket fast det inte är 100% korrekt. (svenska som skolspråk)

Också en majoritet av gymnasister med finska som skolspråk tyckte att tandemundervisning har motiverat därför att de vill kunna svenska och kommunicera på svenska (se tabell 9). Bara få gymnasister med finska som skolspråk nämnde dock som motiverande faktor det att man får använda svenska, medan många gymnasister med svenska som skolspråk nämnde den som motiverande faktorn. Ingen gymnasist med finska som skolspråk berättade att användning av svenskan skulle ha blivit lättare och därför skulle tandemundervisningen ha motiverat. I stället nämnde några gymnasister med finska som skolspråk som motiverande faktor det att de är motiverade att lära sig det andra inhemska språket därför att man inte skulle vara så hjälplös i tandem om man inte kan det andra inhemska språket. Denna faktor nämnde ingen gymnasist med svenska som skolspråk.

Haluan ymmärtää ruotsin kieltä paremmin ja pystyä käyttämään sitä arkisissa tilanteissa. (Jag vill förstå svenska språket bättre och kunna använda det i vardagliga situationer. Finska som skolspråk, egen översättning)

Ettei olisi aivan avuton tandemissa. (För att man inte skulle vara så hjälplös i tandem. Finska som skolspråk, egen översättning)

TABELL 9 Enkätfråga 10: De tre vanligaste motiverande faktorerna av tandemundervisningen bland gymnasister med finska respektive svenska som skolspråk.

ordning	finska som skolspråk	svenska som skolspråk
1.	vill kunna använda svenska och kommunicera med svenska	att kunna använda det andra inhemska språket
2.	för att man inte skulle vara så hjälplös i tandem, har fått använda svenska på riktigt	kul att bara använda språket och inte lära sig grammatik på vanligt sätt
3.	andra enstaka faktorer	användning av finskan har blivit lättare och ibland på grund av tvungen att använda den

Några gymnasister från båda grupperna nämnde som motiverande faktor "tandempartner" samt att man har märkt att man kan mer än vad man tror. Gymnasister med svenska som skolspråk hade ändå flera andra motiverande faktorer, men inte många gymnasister hade svarat densamma motiverande faktorn. Sådana faktorer var

t.ex. att märka att inte heller de andra kan det andra inhemska språket, man har blivit förstådd fast man inte kan helt korrekt och att tandemundervisning har gett en annan synvinkel på språklektioner. Dessutom har några gymnasister med svenska som skolspråk börjat tävla med gymnasister med finska som skolspråk. Ett par gymnasister med svenska som skolspråk nämnde som motiverande faktorn det att det är motiverande att kunna finska bättre än tandempartner kan svenska.

Man har fått höra att man själv inte är den enda som har det svårt med i mitt fall finska. (svenska som skolspråk)

Men deras kunskaper inom svenskan var ännu sämre och därför blev jag mer motiverad att fortsätta öka mina kunskaper för att fortsättningsvis vara steget före dem. (svenska som skolspråk)

När gymnasister svarade att tandemundervisningen inte har gett någon ökad motivation ställdes frågan (enkätfråga 11) varför inte. Negativa faktorer var vanligare bland gymnasister med finska som skolspråk. Några gymnasister med finska som skolspråk tyckte att tandemundervisning inte räcker till konkretisera behovet av svenskan, och att de inte behöver svenskan när de kan engelska. Däremot berättade en gymnasist med svenska som skolspråk att hen är redan motiverad att lära sig det andra inhemska språket på grund av finskspråkiga släktingar och därför motiverar tandemundervisning inte mer. En annan gymnasist med svenska som skolspråk tyckte att tandempartner med finska som skolspråk talade inte svenska utan de talade finska hela tiden, och därför motiverade tandemundervisning inte. Faktorer på grund av gymnasister med svenska som skolspråk inte är motiverade var alltså det att gymnasist redan är motiverad eller hen hade en partner med svaga kunskaper och användning av de två språken inte var i balans, medan faktorer på grund av gymnasister med finska som skolspråk inte är motiverade om tandemundervisning förenas med upplevelsen av nyttan av svenskan.

Se ei riitä konkretisoimaan ruotsin kielen tarvetta. (Den räcker inte konkretisera behovet av svenskan. Finska som skolspråk, egen översättning)

Minua ei kiinnosta ruotsin kieli kun osaan enkkua. (Jag är inte intresserad av svenskan när jag kan engelska. Finska som skolspråk, egen översättning)

Det har varit jobbigt för att den jag har varit parad med har inte pratat svenska alls och då hamnar jag att prata finska hela tiden. (svenska som skolspråk)

Faktorer som har motiverat både gymnasister med finska eller svenska som skolspråk var ganska likadana. Tandemundervisning har dock motiverat gymnasister med svenska som skolspråk mångsidigare på olika sätt än gymnasister med finska som skolspråk, vilket orsakar högre motivation av tandemundervisning bland gymnasister med svenska som skolspråk. En stor skillnad mellan gymnasister med finska

eller svenska som skolspråk är att gymnasister med svenska som skolspråk är högt motiverade på grund av att de får använda det andra inhemska språket via tandemundervisning, men bara få gymnasister med finska som skolspråk nämnde det som motiverande faktor. Det att man får använda det andra inhemska språket är ändå en viktig och central del av tandemundervisning. Den mest motiverande faktorn bland båda grupperna är dock densamma: att kunna använda det andra inhemska språket och kommunicera med hjälp av det.

Dessutom tyckte gymnasister med svenska som skolspråk att användning av finskan har blivit lättare med hjälp av tandemundervisning och därför har tandemundervisning motiverat att lära sig mer, vilket ingen gymnasist med finska som skolspråk nämnde. Några gymnasister med svenska som skolspråk har börjat tävla med gymnasister med finska som skolspråket i att vem som är bättre på det andra inhemska språket, vilket anses motivera bra gymnasister med svenska som skolspråk. Denna faktor nämnde ingen gymnasist med finska som skolspråk, men gymnasister med svenska som skolspråk är ju mer motiverade om tandemundervisningen.

4.2.3 Viljan att delta på nytt i tandemundervisning

Procentuellt tydligt mer gymnasister med finska som skolspråk skulle delta på nytt i tandemundervisning, och nästan lika mycket från båda grupperna skulle inte delta på nytt, medan nästan hälften av gymnasister med svenska som skolspråk kan inte säga. När gymnasister som skulle delta på nytt i tandemundervisning frågades i enkätfrågan 27 varför, var svar varierande.

Tabell 10 visar att de tre vanligaste faktorerna bland gymnasister med finska som skolspråk för att delta på nytt i tandemundervisning var positiv överraskning när man för första gången deltog i tandemundervisning, utveckling av språkkunskaper och kul. Dessa tre faktorer nämndes lika många gånger. Dessutom nämnde enstaka gymnasister med finska som skolspråk som påverkande faktorer att delta på nytt i tandemundervisning att bli bekant med tandempartner, att få använda svenska, omväxling och ökning av självförtroende.

Tandemopetus oli positiivinen kokemus, josta sain itseluottamusta käyttää ruotsin kieltä. Tandem oli tervetullutta vaihtelua opiskeluun. Myös tandempariin tutustuminen oli mukavaa. (Tandemundervisning var en positiv erfarenhet och genom den fick jag självförtroende att använda svenska. Tandem var en välkommen omväxling till studier. Också att bli bekant med tandempartner var trevligt. Finska som skolspråk, egen översättning)

Koska koen että se kehitti minun kielen osaamista. (Eftersom jag upplever att den utvecklade mina språkkunskaper. Finska som skolspråk, egen översättning)

Den tydligt vanligaste faktorn för deltagande på nytt i tandemundervisning bland gymnasister med svenska som skolspråk var dess rolighet (se tabell 10). Den näst vanligaste faktorn bland gymnasister med svenska som skolspråk var utveckling av språkkunskaper. Enstaka gymnasister med svenska som skolspråk nämnde också omväxling, möjlighet av användning av finskan, nya människor, tandemundervisning som ett bra inlärnings sätt och lärorikhet som faktorer att delta på nytt i tandemundervisning.

För det var ett roligt och bra inlärnings sätt med goda erfarenheten nu i efterhand. (svenska som skolspråk)

För att som sagt få träffa nya människor och skaffa nya vänner som talar andra språk. (svenska som skolspråk)

TABELL 10 Enkätfråga 27: De tre vanligaste faktorerna för viljan att delta på nytt i tandemundervisning bland gymnasister med finska respektive svenska som skolspråk.

ordning	finska som skolspråk	svenska som skolspråk
1.	positiv överraskning om tandemundervisning	rolighet
2.	utveckling av språkkunskaper	utveckling av språkkunskaper
3.	kul	andra enstaka faktorer

I enkätfrågan 27 tillfrågades de gymnasister som inte skulle delta på nytt i tandemundervisning varför så, motiverade gymnasister delvis likadant deras val. Bland gymnasister med finska som skolspråk nämnde enstaka gymnasister att tandemundervisning är jobbigt, är inte passande inlärningsmetod för sig själv, inte tillräckligt nyttigt, för svår och inte kul. Bland gymnasister med svenska som skolspråk nämndes jobbighet, tråkighet och det att man inte har mer kurser kvar i det andra inhemska språket, och att den inte är ens grej.

Inte min grej. (svenska som skolspråk)

Koska liian vaikeaa minun ruotsin kielen taidoille. (Eftersom det är för svårt med mina kunskaper i svenska. Finska som skolspråk, egen översättning)

Vaikka se opettaakin ja saa tutustua pariin niin se on lopulta hyvin raskasta ja mieluummin skippaan tunnin kuin menen sinne. (Fast den lär och man får lära känna tandempartner, är den sist och slutligen väldigt jobbigt och jag skulle hellre skippa lektioner än delta i dem. Finska som skolspråk, egen översättning)

De vanligaste faktorerna på grund av gymnasister med finska som skolspråk skulle delta på nytt i tandemundervisning hör till bra erfarenheter om tandem och till dess nyttighet, medan majoritet av gymnasister med svenska som skolspråk lägger mest vikt vid dess rolighet som motivering att delta på nytt. Också i denna sak kan

gymnasister med finska som skolspråk se lite bättre tandemundervisningens nytta och det är saken som orsakar lite större viljan att delta på nytt i tandemundervisning bland gymnasister med finska som skolspråk. Faktorer på grund av gymnasister skulle inte delta på nytt i tandemundervisning är väldigt likadana, så de orsakar inte tankeskillnader mellan gymnasister med finska eller svenska som skolspråk.

4.2.4 Viljan att ha mer tandemundervisning

Procentuellt mer gymnasister med finska som skolspråk skulle vilja ha mer tandemundervisning, men å andra sidan finns det också lite mer gymnasister med finska som skolspråk än gymnasister med svenska som skolspråk som inte skulle vilja ha mer tandemundervisning. Det finns flera gymnasister med svenska som skolspråk som inte vet om de skulle vilja ha mer tandemundervisning eller inte.

Vad gäller motiveringar för viljan att ha mer tandemundervisning tyckte majoriteten av gymnasister med finska som skolspråk att tandemundervisning är kul eller att man njuter av den, medan av gymnasister med svenska som skolspråk tyckte majoriteten att den är ett praktiskt sätt att lära sig språk (se tabell 11). Den näst vanligaste faktorn för viljan att ha mer tandemundervisning bland båda grupperna var dess nytta. Gymnasister med svenska som skolspråk tyckte om idén bakom tandemundervisning, och gymnasister med finska som skolspråk tyckte att de blir modigare och mer flytande med det andra inhemska språket. Dessutom tyckte en gymnasist av båda grupperna att de skulle vilja ha mer tandemundervisning på grund av att lära känna nya människor. Några gymnasister med svenska som skolspråk skulle vilja ha mer tandemundervisning för att den är rolig.

Tutustuin uusiin ihmisiin ja nautin tunneista. (Jag lärde känna nya människor och jag njöt av lektioner. Finska som skolspråk, egen översättning)

Mera praktiskt sätt att lära sig. (svenska som skolspråk)

Det hjälper språket och är roligare än vanliga lektioner. (svenska som skolspråk)

TABELL 11 Enkätfråga 17: De tre vanligaste faktorerna för viljan att ha mer tandemundervisning bland gymnasister med finska respektive svenska som skolspråk.

ordning	finska som skolspråk	svenska som skolspråk
1.	kul, njuter av den	ett praktiskt sätt att lära sig
2.	nyttan, blir modigare och mer flytande med språket	en bra idé, nyttan
3.	andra enstaka faktorer	rolighet

När gymnasister som inte skulle vilja ha mer tandemundervisning frågades om motiveringar för detta i enkätfråga 28, var svaren varierande. De vanligaste faktorerna bland gymnasister med svenska som skolspråk var tandemundervisningens jobbighet och att de tycker att de redan har haft tillräckligt mycket tandemundervisning. De vanligaste faktorerna bland gymnasister med finska som skolspråk var också jobbighet men också att tandemundervisning inte upplevs som kul sak. Också några gymnasister med svenska som skolspråk tyckte att tandemundervisning inte är kul.

Se on huono tapa opiskella. (Ett dåligt sätt att lära sig. Finska som skolspråk, egen översättning)

Det drar mycket tid och ork från andra studier. (svenska som skolspråk)

De andra faktorerna bland gymnasister med finska som skolspråk var ett dåligt sätt att lära sig språk, åstadkommandet av mer skada än nytta och pinsamhet när paret är mycket bättre på det andra inhemska språket, medan bland gymnasister med svenska som skolspråk var andra faktorer att man inte lär sig bra genom tandemundervisning och man tyckte inte om sin tandempartner. De andra faktorerna var ändå sällsynta och bara enstaka gymnasister hade nämnt dessa faktorer.

Fast gymnasister med svenska som skolspråk i andra frågor hade lagt mer vikt vid tandemundervisningens rolighet och gymnasister med finska som skolspråk vid tandemundervisningens nyttighet, hade i denna fråga gymnasister med finska som skolspråk lagt mer vikt vid tandemundervisningens rolighet. Att njuta av något är ganska starkt uttryck om att tycka om något, och flera gymnasister med finska som skolspråk hade använt detta uttryck när de hade motiverat varför skulle de vilja ha mer tandemundervisning. Ingen gymnasist med svenska som skolspråk hade använt begreppet "njuta". Flera gymnasister med finska som skolspråk hade dessutom konstaterat att de har blivit modigare och mer flytande på användning av det andra inhemska språket, medan ingen gymnasist med svenska som skolspråk konstaterade detta i denna fråga. Gymnasister med svenska som skolspråk konstaterade generellt tandemundervisningen vara ett praktiskt inlärningssätt. Möjligen en faktor för det varför procentuellt lite mer gymnasister med finska som skolspråk skulle vilja ha mer tandemundervisning är att gymnasister med svenska som skolspråk motiverade viljan att inte ha mer tandemundervisning med det att de redan har haft tillräckligt mycket tandemundervisning. Ingen gymnasist med finska som skolspråk nämnde denna faktor. Annars är faktorer för att vilja inte mer tandemundervisning likadana bland båda grupperna.

4.2.5 Viljan att ha obligatorisk tandemundervisning i gymnasiet

Trots att lite mer gymnasister med finska som skolspråk procentuellt sett skulle vilja ha mer tandemundervisning än gymnasister med svenska som skolspråk, tyckte klart mer gymnasister med svenska som skolspråk att det borde finnas obligatorisk tandemundervisning i gymnasiet.

I enkätfrågan 20 frågades gymnasister som tycker att det borde vara obligatorisk tandemundervisning i gymnasiet att varför borde det vara så. Som kan ses i tabell 12 tyckte majoriteten av gymnasister med svenska som skolspråk att den borde vara obligatorisk på grund av dess nytthet och möjlighet att få använda det andra inhemska språket. Dessutom motiverade några gymnasister med svenska som skolspråk deras åsikt genom ett bra sätt att lära sig, ökning av självförtroende och bidragandet av ett större intresse mot målspråket. Också en majoritet av gymnasister med finska som skolspråk tyckte att tandemundervisning borde vara obligatorisk på grund av dess nytta. Dessutom nämnde enstaka gymnasister med finska som skolspråk motivation, mångsidighet, autenticitet, rolighet och möjlighet att bli bekanta med människor från en annan språkgrupp.

Siitä hyötyy kaikki ja voi tuoda motivaatiota opiskelijoille. (Alla har nytta av den och den kan öka studerandes motivation. Finska som skolspråk, egen översättning)

Jag tror inte att man lär sig språket så samma nivå om man inte använder det med någon som har det som modersmål. (svenska som skolspråk)

För att man ska kunna klara sig på bägge språken i detta land. (svenska som skolspråk)

TABELL 12 Enkätfråga 20: De tre vanligaste faktorerna för viljan att ha obligatorisk tandemundervisning bland gymnasister med finska respektive svenska som skolspråk.

ordning	finska som skolspråk	svenska som skolspråk
1.	nyttan	nyttan
2.	andra enstaka faktorer	kan använda finska
3.	-	ett bra sätt att lära sig

Fast bara enstaka gymnasister med svenska som skolspråk hade konstaterat tandemundervisningen vara ett bra sätt att lära sig språk och öka självförtroende samt bra att bidra till ett större intresse mot målspråket, är dessa faktorer bra motiveringar för obligatorisk tandemundervisning i gymnasiet. Det är bra att man får mer intresse för målspråket, så man får mer motivation att lära sig. Dessutom behövs självförtroende för att använda främmande språk, och tandemundervisning ökar självförtroende när man får autentiskt använda språket med en jämnårig människa. Båda

grupperna hade motiverat viljan att ha obligatorisk tandemundervisning genom dess nytta, men dessutom motiverade en stor del av gymnasister med svenska som skolspråk denna vilja genom möjlighet att få använda det andra inhemska språket. Gymnasister med finska som skolspråk motiverade inte deras vilja genom den, och det är en faktor som orsakar tankeskillnad i denna fråga. Dessutom hade gymnasister med svenska som skolspråk motiverat mångsidigare viljan att ha obligatorisk tandemundervisning, vilket orsakar deras högre vilja att ha obligatorisk tandemundervisning.

4.2.6 Upplevelser av negativa känslor om tandemundervisning

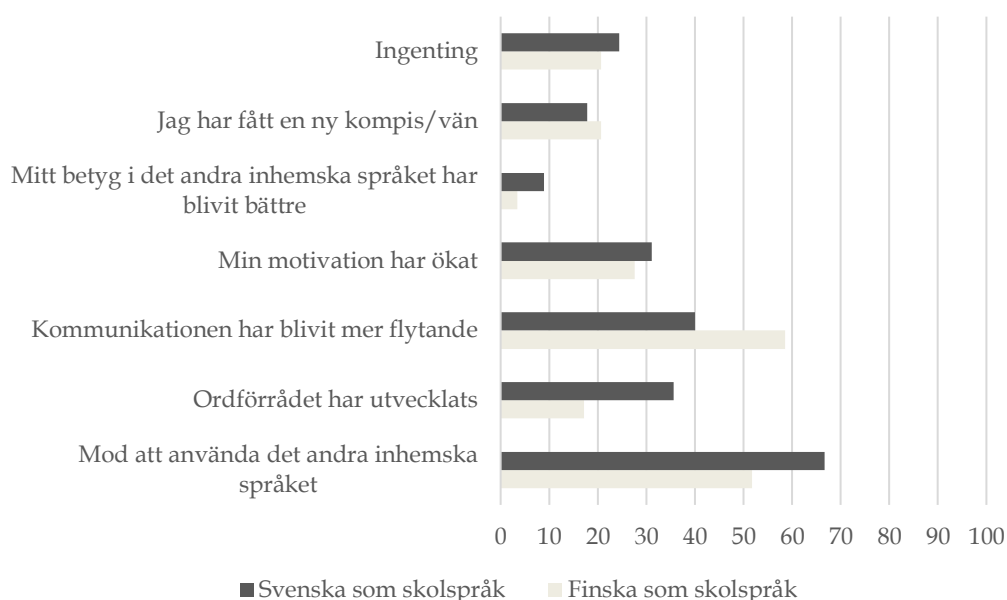
Gymnasister med finska som skolspråk upplever procentuellt mer negativa känslor både under och efter tandemlektioner. Gymnasister med finska som skolspråk upplever ändå tydligt med glädje både under och efter tandemlektioner, och gymnasister med svenska som skolspråk upplever tydligt mer stress både under och efter tandemlektioner. Gymnasister med finska som skolspråk spänner sig tandemlektioner tydligt mer. Misslyckande och stolthet över att man lär sig upplevs lika mycket efter tandemlektioner, men annars upplever gymnasister med finska som skolspråk mer negativa känslor om tandemundervisning.

Orsak till det att betydligt mer gymnasister med finska som skolspråk upplever glädje är troligen det att de verkligen får använda svenska som de annars inte kan mycket använda eller hör på fritiden. Tandemundervisning skapar möjligheter att använda språket på allvar med jämnåriga ungdomar, som upplevs som en kul sak. Å andra sidan en orsak till hög spänning bland gymnasister med finska som skolspråk är att flera gymnasister med finska som skolspråk berättade i tidigare svar att de inte vill uppleva sig som hjälplösa i tandem, och därför vill de lära sig mer svenska för att de kan kommunicera bättre. Gymnasister med svenska som skolspråk spänner tandemundervisning troligen mer för att de är spända på att använda svenska och de är rädd för att de inte skulle klara sig i tandem, speciellt om man har svaga kunskaper i den. Dessutom har gymnasister med finska som skolspråk tydligt färre kontakter med det andra inhemska språket än gymnasister med svenska som skolspråk (se figur 1 och 2 i avsnitt 4.2.1), vilket orsakar osäkerhet med användning av det andra inhemska språket. Behovet av användning av svenskan skapar tryck för gymnasister med finska som skolspråket, och därför spänns tandemundervisning mer.

På andra sidan konstaterade gymnasister med svenska som skolspråk flera gånger i tidigare svar att de upplever att gymnasister med finska som skolspråk har lättare uppgifter i tandemlektioner än de. Enligt gymnasister med svenska som skolspråk har gymnasister med finska som skolspråk oftast svagare kunskaper i det andra inhemska språket, vilket sker mer användning av finskan i tandemlektioner för att gymnasister med finska som skolspråk inte vill använda svenska. Gymnasister med

svenska som skolspråk tyckte att de använder nästan hela tiden finska. Dessa saker stressar gymnasister med svenska som skolspråk, och därför stressar de mer tandemundervisning.

I enkätfrågan 12 frågades gymnasisterna om hurdan nytta har de fått av tandemundervisning. Olika svarsalternativ hade gett färdigt men gymnasister kunde ge också egna alternativ. Ingen gymnasist hade gett egna alternativ. Vad gäller nyttan av tandemundervisning som gymnasister hade fått hade gymnasister med svenska som skolspråk fått procentuellt mer mod att använda det andra inhemska språket (67 %) än gymnasister med finska som skolspråk (52 %) (se figur 3). Gymnasister med svenska som skolspråk valde oftare alternativet "ordförrådet har utvecklats" (36 %) än gymnasister med finska som skolspråk (17 %), men gymnasister med finska som skolspråk valde oftare alternativet "kommunikationen har blivit mer flytande" (59 %) än gymnasister med svenska som skolspråk (40 %). Mer gymnasister med svenska som skolspråk valde alternativet "mitt betyg i det andra inhemska språket har blivit bättre" (9 %) än gymnasister med finska som skolspråk (3 %), men väldigt få i överhuvudtaget hade fått sådan nytta av tandemundervisningen. Båda grupperna hade valt ganska likartat alternativet "jag har fått en ny kompis/vän" när 21 % av gymnasister med finska som skolspråk och 18 % av gymnasister med svenska som skolspråk hade valt detta alternativ. Vad gäller alternativet "min motivation har ökat" hade också det valts väldigt likadant från båda grupperna (28 % av gymnasister med finska som skolspråk och 31 % av gymnasister med svenska som skolspråk). Också alternativet "ingenting" hade valts ganska likartat från båda grupperna när 21 % av gymnasister med finska som skolspråk och 24 % av gymnasister med svenska som skolspråk hade valt detta.

FIGUR 3 Nyttan av tandemundervisning som gymnasister med finska och svenska som skolspråk har procentuellt fått.

Som man kan se i figur 3 har gymnasister med svenska som skolspråk fått oftast mer nytta av tandemundervisningen, men på andra sidan har också procentuellt lite mer gymnasister med svenska som skolspråk svarat att de har fått ingenting nytta av tandemundervisning. Lite mer gymnasister med finska som skolspråk hade svarat att de har fått en ny kompis eller vän genom tandemundervisning, och tydligt mer gymnasister med finska som skolspråk hade svarat att deras kommunikation med det andra inhemska språket har blivit mer flytande. För att gymnasister med svenska som skolspråk har största dels fått mer nytta av tandemundervisning, upplever därför gymnasister med finska som skolspråk mer negativa känslor om tandemundervisning.

4.2.7 Osäkerhet om tandemundervisning

Gymnasister med svenska som skolspråk anses vara osäkrare om tandemundervisning på grund av att majoritet av dem kunde inte säga om de skulle vilja ha mer tandemundervisning eller inte, och tydlig majoritet av dem kunde inte säga om de skulle vilja delta på nytt i tandemundervisning eller inte. Om man skulle vara säkrare om tandemundervisning, kunde man säga ja eller nej liksom en tydlig majoritet av gymnasister med finska som skolspråk hade svarat i båda dessa frågor.

I flera svar berättade gymnasister med svenska som skolspråk att de måste använda finska hela tiden för att gymnasister med finska som skolspråk vill inte tala svenska speciellt om de har lite svagare kunskaper i den. Flera gymnasister med svenska som skolspråk tyckte också att de har svårare uppgifter i tandemlektioner än gymnasister med finska som skolspråk. Dessa faktorer orsakar osäkerhet för att annars kunde man t.ex. tycka om tandemundervisning som metod, men den känns inte kul och bekväm när den upplevs som ojämlig mellan de två språkgruppen.

4.2.8 Sammanfattning om faktorer som orsakar tankeskillnaderna

Som vi kan se motiverar gymnasisterna sina tankar och val i stort sett på liknande sätt, och därför finns det oftast inte stora tankeskillnader om tandemundervisning mellan gymnasister som går på gymnasiet på finska respektive på svenska. Tankeskillnaderna som ändå finns beror på olika betoningar av faktorer i enskilda frågor. I några frågor har någondera språkgrupp haft mer motiveringar till deras tankar och val och därför har motiverat dem mångsidigare. Dessa faktorer orsakar lilla tankeskillnaderna mellan dessa två språkgrupper. De vanligaste faktorerna som orsakar tankeskillnaderna mellan gymnasister som går på gymnasiet på finska respektive på svenska hör till erfarenheter av tandemundervisningens nytta och rolighet, och möjlighet att få använda det andra inhemska språket.

5 SLUTDISKUSSION

I denna avhandling sökte jag svar på två forskningsfrågor. Som svar på den första frågan - Påverkar skolspråket tankar om tandemundervisningen? - kan jag konstatera det finns ganska få skillnader i tankar om tandemundervisning mellan gymnasister som går på gymnasiet på finska respektive på svenska. Gymnasister med finska som skolspråk har dock en mer positiv inställning till tandemundervisning och har klart tydligare tankar om den än gymnasister med svenska som skolspråk, som är mer osäkra. Samtidigt upplever gymnasister med finska som skolspråk mer negativa känslor och spänner sig i högre grad inför tandemundervisning, men upplever å andra sidan mer glädje. Gymnasister med svenska som skolspråk stressar mer inför tandemundervisning, men är mer motiverade än gymnasister med finska som skolspråk om tandemundervisning att lära sig det andra inhemska språket. För att gymnasister med finska som skolspråk har klart färre kontakter med det andra inhemska språket i sin hemort utanför skolan, kunde man tänka på att tandemundervisning motiverar mer dem för att genom den fås autentiska användningssituationer med språket.

Enligt enkätsvar tycker gymnasister med finska som skolspråk ganska lika mycket om tandemundervisning som de med svenska som skolspråk. Gymnasister med finska som skolspråk skulle dock tydligt mer vilja delta på nytt i tandemundervisning och skulle vilja ha mer tandemundervisning än gymnasister med svenska som skolspråk. Å andra sidan skulle gymnasister med svenska som skolspråk mer vilja obligatorisk tandemundervisning i gymnasiet, som var överraskning för att annars vill gymnasister med finska som skolspråk mer tandemundervisning och skulle mer delta på nytt i den, och dessutom anses gymnasister med finska som skolspråk har en lite mer positiv inställning till tandemundervisning.

Min andra forskningsfråga gällde vilka faktorer finns det bakom de möjliga tankekillnaderna om tandemundervisning mellan gymnasister som går på gymnasiet på finska respektive på svenska. Som svar på den kan jag konstatera att de tankekillnader som framgicks beror på gymnasisters olika betoning i motiveringar och val

gällande deras tankar om tandemundervisning. Dessutom om en annan språkgrupp har motiverat deras tankar och val mångsidigare orsakar det ibland tankeskillnader. Motiveringar för gymnasisters tankar och val hör oftast till erfarenheter om tandemundervisningens nytta, hur rolig den upplevs vara och möjlighet att få använda det andra inhemska språket. För dessa faktorer lägger de två språkgrupperna ibland vikt på olika sätt, vilket orsakar tankeskillnader. Ändå motiverar de båda språkgrupperna sina tankar och val ofta på liknande sätt och därför finns det inte stora tankeskillnader.

Resultat om hur gymnasister med finska eller svenska som skolspråk upplever om tandemundervisning kan jag inte jämföra med tidigare undersökningar eftersom man inte tidigare har undersökt separat gymnasisters tankar om tandemundervisning som går på gymnasiet antingen på finska eller på svenska. Inte heller faktorer som orsakar tankeskillnaderna kan inte jämföras med tidigare undersökningar för att detta tema inte tidigare har undersökts. Gymnasisters tankar och erfarenheter om tandemundervisning har dock undersökt i allmänhet och dessa resultat stöder största dels mina resultat om gymnasisters erfarenheter och tankar om tandemundervisning.

Enligt Löf och Koskinen (2014: 15) har gymnasister blivit modigare att använda det andra inhemska språket och blivit förstådda, vilket har ökat deras självtroende om språkliga kunskaper. Också Löf och Salo (2020) konstaterar att tandemlektionen har ökat kommunikationsmodighet med det andra inhemska språket och självkänslan som språkanvändare. Dessutom konstaterar Löf och Koskinen (2014: 15) att gymnasister har fått nya kompisar eller vän via tandemundervisning, och att lära känna nya människor från en annan språkgrupp har upplevts som rolig. Dessa faktorer nämnde också mina informanter flera gånger i enkätsvar. De upplever tandem som en rolig inlärningsmetod, och många informanter har lärt känna nya människor och fick nya kompisar eller även vän via tandemundervisning. De har tyckt om att lära känna jämnåriga människor från en annan språkgrupp, och diskutera med dem då deras språkkunskaper har förbättrats och de har blivit modigare att använda det andra inhemska språket och även självtroendet har blivit bättre speciellt bland gymnasister med svenska som skolspråk. Gymnasister har också nämnt det att det har blivit kul att bli förstådda i tandemundervisning fast egna språkkunskaper i det andra inhemska språket inte alltid är så starka.

Enligt Löf och Koskinen (2014: 15) har gymnasister också upplevt uppgifterna som mångsidiga. Informanterna i min avhandling nämnde tandemundervisningen vara generellt mångsidig metod, men de nämnde inte mångsidiga uppgifter. Dessutom konstaterar Löf och Koskinen (2014: 15) att under tandemlektioner får gymnasister använda tydligt mer det andra inhemska språket än i traditionella kurs, och detta upplevs som meningsfull och ökar självtroende om språkliga kunskaper. Också informanterna i min avhandling tycker tandemundervisningen vara en nyttig metod som ökar självtroende och språkliga kunskaper.

Löf och Koskinen (2014: 15) konstaterar att gymnasister tänker mycket positivt om tandemundervisning. Också Löf och Salo (2020) konstaterar att gymnasister tänker mest positivt om tandemundervisning. I min enkätstudie kunde jag se att särskilt gymnasister med finska som skolspråk upplever negativa känslor gentemot tandemundervisning (se 4.1) men tycker samtidigt om det, skulle vilja mer än gymnasister med svenska som skolspråk och skulle vilja delta på nytt i den. Sammantaget kan man därför säga att de har en positiv inställning till tandemundervisning. Gymnasister med svenska som skolspråk är osäkrare om tandemundervisning, men de tycker också ganska lika bra om tandemundervisning än gymnasister med finska som skolspråk, och de skulle vilja mer ha obligatorisk tandemundervisning i gymnasiet samt den har motiverat dem mer. Jag skulle ändå säga att mina informanter inte tänker lika positivt om tandemundervisning som informanterna i Löf och Koskinens samt Löf och Salos undersökningar.

Oftast förenas gymnasister i undersökningen av Löf och Salo (2020) negativa känslor om tandemundervisning till tekniska problem, eller för utmanande eller långa uppgifter. Dessutom spänner sig vissa gymnasister tandemlektioner i förhand, vilket orsakar negativa känslor. Gymnasister med finska som skolspråk i min avhandling nämnde tekniska problem som negativ faktor, men flera gymnasister av båda språkgrupperna nämnde som tråkigaste i tandemundervisning för svåra eller långa uppgifter. Speciellt gymnasister med finska som skolspråk i min avhandling spänner sig i samband med tandemlektioner. Enligt Löf och Salo (2020) så ju äldre gymnasisterna är, desto bättre kan de använda cirka hälften av tiden finska och hälften svenska, och bäst fungerar samarbetet mellan gymnasister i andra årskursen. Största delen tycker att samarbetet med tandempartner fungerade bra eller utmärkt. Flera gymnasister med svenska som skolspråk i min avhandling tycker att samarbetet inte fungerade när gymnasister med finska som skolspråk tyckte att deras språkkunskaper i svenska är för svaga för att använda den, och därför pratade de finska nästan hela tiden. Mina resultat stöder inte resultat av Löf och Salo (2020) om fungerandet av samarbetet för att flera gymnasister med svenska som skolspråk tycker att det inte finns balans mellan dessa två språk.

Hansell och Pörn (2016: 159) samt Karjalainen och Pörn (2015: 107) konstaterar att tandemuppgifter borde lämna utrymme för egna tankar, intressen och känslor för att tandempartner får lära känna varandra och på det sättet ska samarbetet fungera bättre. Fria diskussionsuppgifter om enkla ämne är bra och intressanta för studerande. Också Löf och Salo (2020) konstaterar att bäst fungerar kommunikations- och diskussionsuppgifter för att de upplevs nyttiga för att lära sig språk och bli bekanta med varandra, och dessa uppgifter önskar gymnasister ha mer. Green-Vänttinen m.fl. (2010) konstaterar att gymnasister önskar mer muntligt innehåll för att de lär sig svenska bäst genom muntliga uppgifter och umgås med modersmålstalare, samt vill

lära sig mer svenska speciellt som den används i vardagliga livet. Dessa alla resultat stöder mina resultat. Gymnasister i min avhandling tycker mest om fria diskussionsuppgifter där de får lära känna sina tandempartner och diskutera om vardagliga och aktuella tema samt egna intresse och fritid. Dessutom tycker gymnasister enligt Löf och Salo (2020) om speluppgifter och önskar lättare ämne för att kommunikationen skulle fungera bättre. Gymnasister med svenska som skolspråk i min avhandling tycker om speluppgifter, och flera gymnasister från båda språkgrupperna önskar lättare teman för att kommunikationen skulle fungera bättre.

Enligt Löf och Salo (2020) önskar gymnasister ha mer tandemlektioner. I min avhandling finns det mer gymnasister i båda språkgrupperna som inte vill ha mer tandemundervisning än de som skulle vilja ha mer tandemundervisning. I detta avseende stöder mina resultat inte resultat av Löf och Salo (2020). Annars stöder mina resultat ganska bra resultat av tidigare undersökningar som jag nämnde. Det finns ändå lite skillnader i resultat men största dels är de likadana.

Antalet gymnasister med finska som skolspråk är väldigt låg i denna avhandling, och det finns en obalans i antal gymnasister med finska och gymnasister med svenska som skolspråk i denna avhandling, vilket kan tyvärr påverka forskningsresultat. Jag hade stora svårigheter att få enkätsvar av gymnasister med finska som skolspråk fast jag försökte mitt bästa. De numeriska resultaten har jag dock utgivit procentuellt på grund av obalans i antalet informanter från de två språkgrupperna har i viss mån utjämnat olikheten i storlek.

Ibland är det svårt att utforma bra frågor till enkät. I efterhand märkte jag att en av mina frågor i enkäten är ganska ledande. Denna fråga var en påstående *"Det borde finnas obligatorisk tandemundervisning i gymnasiet"* där informanterna tog ställning till det med *"helt av samma åsikt"*, *"delvis av samma åsikt"*, *"delvis av annan åsikt"* eller *"helt av annan åsikt"*. Dessutom hade ett par informanter förstätt en fråga fel. Jag frågade informanternas bostadsområde, men ett par informanter hade förstätt frågan på det sättet att de svarade troligen varifrån kommer de. Två informanterna svarade att de bor i norra Finland fast det inte är möjligt för att jag inte hade informanter från norra Finland. Dessa svar måste jag utelämnas för att jag inte kunde vara säker på dem.

Att få svar på öppna frågor inte alltid är lätt om det inte är obligatorisk att svara på dem. Även jag kunde märka detta för att i några öppna svar fanns det ganska få svar, och det kan påverka avhandlingens reliabilitet och validitet. Kanske borde det vara bättre att ha alla frågor i enkät som obligatoriska för att få bättre antal svar på dem, men jag fick ändå svar på dem och kunde analysera tankeskillnaderna med hjälp av dem. Det var också svårt att uppfinna frågor för att undersöka vilka faktorer orsakar de möjliga tankeskillnaderna, men sist och slutligen tycker jag att jag lyckades med mina enkätsfrågor för att jag fick bra svar och fick svar på mina forskningsfrågor med hjälp av dem. Jag tycker att enkäten var en bra insamlingsmetod för min

avhandling, och analysmetoderna kategorisering och kvalitativ innehållsanalys funktade bra i denna avhandling. Dessa metoder skulle jag inte byta för att med hjälp av dem fick jag bra svar på mina forskningsfrågor.

Nu vet man att det finns skillnader i tankar om tandemundervisningen mellan gymnasister som går på gymnasiet på finska eller på svenska samt faktorer som orsakar dessa tankekillnader. Denna information är viktig när tandemundervisning i Finland i skolkontext utvecklas. Med hjälp av denna information kan man lägga mer märke till gymnasisters tankar om tandemundervisning och försöka göra tandemundervisning meningsfull för alla deltagare för att alla kunde nytta av den och ha det roligt med tandemundervisning. Sådant här tema om tankekillnader har inte tidigare undersökts, så denna avhandling ger ny information.

Ett möjligt tema för fortsatt forskning om tandemundervisning skulle vara att undersöka hur regionen påverkar inställning till tandemundervisning. Nu har jag undersökt om skolspråk påverkar tankar om tandemundervisning, men det skulle vara intressant att undersöka hur tankar skiljer sig åt varandra i olika delar av Finland, t.ex. i norra, östra, södra, västra och mellersta Finland. Ett stort problem skulle ändå vara att hitta informanter i dessa delar för att det inte redan finns så mycket tandemundervisning i Finland. Detta tema tänkte jag undersöka först, men jag hade svårigheter att hitta informanter från olika delar av Finland. Därför bytte jag temat.

För att gymnasister med finska som skolspråk upplever mer negativa känslor, men ändå tycker lika mycket om tandemundervisning – även väldigt lite mer än gymnasister med svenska som skolspråk, skulle vilja ha mer tandemundervisning än gymnasister med svenska som skolspråk, och skulle delta mer på nytt i tandemundervisning, skulle det vara intressanta att undersöka mer varför upplever de trots detta så mycket negativa känslor om tandemundervisning. Som lärare skulle det vara viktigt att försöka minska negativa känslor som gymnasister har om tandemundervisning, för att negativa tankar inte skulle påverka inställning till tandemundervisning och alla deltagare skulle kunna ha nytta av tandemundervisning.

LITTERATUR

- Alanen, R. 2011. Kysely tutkijan työkaluna. I: Kalaja, P., Alanen, R. & Dufva, H. (red.). *Kieltä tutkimassa: Tutkielman laatijan opas*. Finn Lectura. 146–161.
- Bechtel, M. 2003. Interkulturelles Lernen beim Sprachenlernen im Tandem. Eine diskursanalytische Untersuchung. Tübingen: Gunter Narr Verlag.
- Bell, J. & Nilsson, B. 2007. Introduktion till forskningsmetodik. (4 uppl.). Studentlitteratus.
- Eklasstandem Eluokkatandem 2023. *Eluokkatandem opetussuunnitelman perusteiden näkökulmasta*. <https://blogs2.abo.fi/eklasstandem/eluokkatandem-opetussuunnitelman-perusteiden-nakokulmasta/>. (Hämtad: 7.4.2023.)
- Elstermann, A.-K. 2016. Learner Support in Telecollaboration: Peer Group Mediation in Teletandem. Doctorate dissertation at Seminar für Sprachlehrforschung. Ruhr Universität, Bochum. https://www.researchgate.net/profile/Elstermann-Anna-Katharina/publication/337951947_Learner_Support_in_Telecollaboration_Peer_Group_Mediation_in_Teletandem/links/5df7f163a6fdcc2837268ff4/Learner-Support-in-Telecollaboration-Peer-Group-Mediation-in-Teletandem.pdf. (Hämtad: 20.4.2023.)
- Engberg, C., Pörn, M. & Karjalainen, K. 2016. eCLASSROOM TANDEM – DEVELOPING TANDEM AS A MODEL FOR SECOND LANGUAGE EDUCATION IN A SCHOOL CONTEXT. <https://doi.org/10.12753/2066-026X-16-093>. (Hämtad: 25.4.2023.)
- FinTandem 2023. *Tandempedagogikka*. <https://www.fintandem.fi/uusi-sivu-9/>. (Hämtad: 24.4.2023.)
- Green-Vänttinen, M., Korkman, C. & Lehti-Eklund, H. 2010. Svenska i finska gymnasier. Finska, finskugriska och nordiska institutionen vid Helsingfors universitet.
- Gymnasielag 10.8.2018/714, 11 §: Gymnasielag. Finlex. <https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2018/20180714#Pdm45053757775696>. (Hämtad: 23.3.2023.)
- Hansell, K. & Pilke, N. 2016. Flerspråkigt samarbete över språkgränsen på ett tvåspråkigt gymnasiecampus. I: Kolu, J., Kuronen, M. & Palviainen, Å. (red.). *Svenskan i Finland 16*. University of Jyväskylä.
- Hansell, K. & Pörn, M. 2016. Klasstandem som modell för språkundervisning. I: Westerholm, A. och Oker-Blom, G. (red.). *Språk i rörelse – skolspråk, flerspråkighet och lärande*. Utbildningsstyrelsen. 146–165.
- Hansell, K., Pörn, M. & Bäck, S. 2020. Lärarens interaktion i virtuell tandemundervisning. VAKKI Publications, 12, 114–127. https://vakki.net/wp-content/uploads/2021/03/HansellPoernBack_VAKKI2020_korjattuPDF.pdf. (Hämtad: 31.1.2023.)

- Hansell, K., Pörn, M. & Heittola, S. 2018. Lärarnas språkkontakter på ett tvåspråkigt gymnasiecampus. VAKKI Publications, 9, 11–22.
http://www.vakki.net/publications/2018/VAKKI2018_Hansell&Porn&Heitto
[la.pdf](#). (Hämtad: 20.4.2023.)
- Karjalainen, K. 2011. Interaktion som mål och medel i FinTandem – Strategier och orientering vid problem i skolproduktion. Vasa universitet.
- Karjalainen, K. 2015. Tandemstudier i skolkontext. Poppis 1/2015.
https://www.suomenruotsinopettajat.fi/images/Poppis_1-15_Tandemstudier1.pdf. (Hämtad: 24.3.2023.)
- Karjalainen, K. & Nevasaari, E. 2012. Hurdan skiljer till exempel katoliset å evangelisluterilaiset? Ett FinTandempar diskuterar temat religion. I: Björklund, S., Lönnroth, H. & Pilke, N. (red.). *Svenskan i Finland 13*. Vaasan yliopisto.
- Karjalainen, K. & Pörn, M. 2015. Luokkatandem kieltenopetuksen mallina. I: Mustaparta, A.-K. (red.) *Kieli koulun ytimessä – näkökulmia kielikasvatukseen*. Opetushallitus. 101–109.
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/176255_kieli_koulun_ytimessa_nakokulmia_kielikasvatukseen.pdf. (Hämtad: 24.3.2023.)
- Karjalainen, K., Pörn, M., Rusk, F. & Björkskog, L. 2013. Classroom tandem – Outlining a Model for Language Learning and Instruction. *International electronic journal of elementary education*. 6(1). 165–184.
<https://www.proquest.com/docview/1467533389?parentSessionId=tnXO55yvex3i5%2BNJ3ioAII4Wy7IKH1Awz4m8C5FeM7Q%3D&pq-origsite=primo&accountid=11774>. (Hämtad: 31.1.2023.)
- Luodonpää-Manni, M., Hamunen, M. & Konstenius, R. 2020. I: Luodonpää-Manni, M., Hamunen, M., Konstenius, R., Miestamo, M., Nikanne, U. & Sinnemäki, K. (red.). *Kielentutkimuksen menetelmiä I-IV*. Finnish Literature Society. 1-37.
<https://doi.org/10.21435/skst.1457>. (Hämtad: 16.10.2022.)
- Löf, Å. & Koskinen, H. 2014. Klasstandem är mycket mera än bara språkinläring. I: *Tempus*, 6/2014. 14–15. <https://issuu.com/sukol/docs/tempus614>. (Hämtad: 30.9.2022.)
- Löf, Å., Koskinen, H., Pörn, M., Hansell, K., Korhonen, A. & Engberg, C. 2016. *Klasstandem: En resa över språkgränsen = Luokkatandem: matka yli kielirajan*. Åbo Akademi, Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier.
- Löf, Å. & Salo, O. 2020. Opitaan me tandemilla: Toisen kotimaisen opiskelua virtuaalisesti. Merkityksellistä oppimista etsimässä : oppimisympäristöjen moninaisuus nyt ja tulevaisuudessa. I: Veijola, A., Salo, O.P. & Roos, S. (red.). *Merkityksellistä oppimista etsimässä: oppimisympäristöjen moninaisuus nyt ja tulevaisuudessa*. Jyväskylän normaalikoulu, Jyväskylän yliopisto. 279–294.
- Opetushallitus. 2019. Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019: Nuorille tarkoitettun lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet. Opetushallitus.
- Pörn, M. & Karjalainen, K. 2013. Klasstandem i en tvåspråkig skolkontext. Soveltavan kielentutkimuksen keskus, Kielikoulutuspolitiikan verkosto.
<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/41514/klasstandem-i-en-tvasprakig-skolkontext.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. (Hämtad: 23.3.2023.)

- Sahradyan, S. 2015. Miten maahanmuuttajat oppivat suomea formaalin, informaalin ja non-formaalin oppimisen kautta? Soveltavan kielitentutkimuksen keskus, Jyväskylän yliopisto; Kielikoulutuspolitiikan verkosto.
<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/46816/miten-maahanmuuttajat-oppivat-suomea-formaalin-informaalin-oppimisen-kautta.pdf?sequence=4&isAllowed=y>. (Hämtad: 20.4.2023.)
- Sipola, S. 2014. "Har aldrig prata svenska so mycket och regelbundet. Det var uppmuntrande att märka hur väl flickorna förstos vad jag menade." Om språksamarbetet mellan Vasa universitet och Åbo Akademi i Vasa. I: Kosunen, R., Lepistö, K. & Rossi, P. (red.). *Svenskan i Finland 14*. Oulun yliopisto. 193–202.
 Språklag 6.6.2003/423, 1 §: Nationalspråken. Finlex.
<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2003/20030423#a423-2003>. (Hämtad: 31.1.2023.)
- Tandempedagogik 2022. Tandem som modell för språklärande. *Projektet Klasstandem*. <https://blogs2.abo.fi/tandem/startsidea/projektet-klasstandem/>. (Hämtad: 16.10.2022.)
- Tandempedagogik 2023. Tandem som modell för språklärande. *Mitä on tandempedagogiikka*. <https://blogs2.abo.fi/tandem/mita-on-tandempedagogiikka/>. (Hämtad: 24.4.2023.)
- Tidström, A. & Nyberg, R. 2012. Beskriv material och metoder. I: Nyberg, R. & Tidström, A. (red.). *Skriv vetenskapliga uppsatser, examensarbeten och avhandlingar*. Studentlitteratur.
- Utbildningsstyrelsen. 2019. Grunderna för gymnasiets läroplan 2019: Grunderna för läroplanen för gymnasieutbildning för unga. Utbildningsstyrelsen.
- Vanhatalo, U. & Vehkalahti, K. 2020. Kysely. I: Luodonpää-Manni, M., Hamunen, M., Konstenius, R., Miestamo, M., Nikanne, U. & Sinnemäki, K. (red.). *Kielentutkimuksen menetelmiä I-IV*. Finnish Literature Society. 240–273.
<https://doi.org/10.21435/skst.1457>. (Hämtad: 16.10.2022.)
- Visma 2023. Wilma i ett nötskal. <https://www.wilma.fi/sv/vad-ar-wilma-systemet/>. (Hämtad: 23.4.2023.)

BILAGOR

BILAGA 1: ENKÄT

Ajatuksia tandemopetuksesta / Tankar om tandemundervisning

Obligatoriska frågor är markerade med en stjärna (*)

Kyselytutkimus: Eroavatko lukiolaisten ajatukset tandemopetuksesta eri puolilla Suomea?

Enkätstudie: Skiljer gymnasisters tankar om tandemundervisning åt i olika delar av Finland?

Hyvä lukiolainen!

Olen ruotsin kielen opeopiskelija Jyväskylän yliopistosta ja teen maisterintutkielmaani aiheesta "Eroavatko lukiolaisten ajatukset tandemopetuksesta eri puolilla Suomea?". Tarvitsisin tutkimukseeni juuri sinun apuasi. Kysely tehdään täysin anonyyminä, eikä sinua voida tunnistaa vastaustesi perusteella. Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Pyydän sinua vastaamaan kysymyksiin huolellisesti ja rehellisesti, jotta voin hyödyntää niitä tutkimuksessani. Kaikki tekstit ja kysymykset on esitetty sekä suomeksi että ruotsiksi. Vastaa kyselyyn omalla koulukielelläsi. Kiitos avustasi!

Terveisin Hanna Salminen

Bästa gymnasist!

Jag är blivande svensklärare vid Jyväskylä universitet och nu gör jag min magisteravhandling om temat "Skiljer gymnasisters tankar om tandemundervisning åt i olika delar av Finland?". Jag skulle behöva just din hjälp för min avhandling. Enkäten är helt anonym och du kan inte identifieras på basis av dina svar. Alla svar kommer att behandlas konfidentiellt. Jag ber dig svara på frågor noggrant och ärligt för att jag kan dra nytta av dem i min magisteravhandling. All text och alla frågor finns både på finska och på svenska. Svara på ditt skolspråk. Tack för din hjälp!

Hälsningar Hanna Salminen

Luethan ennen kyselyn täyttämistä tutkimusta koskevan tiedotteen. Jos haluat osallistua tutkimukseen, rastita molemmat kohdat kysymyksessä 1. Näin annat suostumuksesi tutkimukseen.

Läs informationen om avhandlingen innan du svarar på enkäten. Om du vill delta i avhandlingen, kryss för båda punkterna i fråga 1. På det sättet ger du ditt samtycke till avhandlingen.

1. Tutkimukseen suostuminen / Samtycke till avhandlingen *

Olen perehtynyt tutkimusta koskevaan [tiedotteeseen](#) ja [suostumuslomakkeeseen](#), ja

- saanut riittävästi tietoa tutkimuksesta ja sen toteuttamisesta. / Jag har läst informationen om avhandlingen och samtyckesblanketten och fått tillräckligt med information om avhandlingen och dess genomförande.
- Ymmärrän, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. / Jag förstår att deltagande i denna avhandling är frivilligt.

Ensin kysyn sinulta muutaman taustakysymyksen.

Först ställer jag några bakgrundsfrågor till dig.

2. Sukupuoli / Kön *

- Nainen / Kvinna
- Mies / Man
- Muu / Annat
- En halua kertoa / Vill inte berätta

3. Koulukieli / Skolspråk *

- suomi / finska
- ruotsi / svenska

4. Asun / Jag bor *

- Rannikolla Länsi-Suomessa / vid kusten i västra Finland
- Pohjois-Suomessa / i norra Finland
- Itä-Suomessa / i östra Finland
- Etelä-Suomessa / i södra Finland
- Keski-Suomessa / i mellersta Finland

5. Olen lukiassa / Jag går på gymnasiet *

- ensimmäistä vuotta / för första året
- toista vuotta / för andra året
- kolmatta vuotta / för tredje året
- neljättä tai useampaa vuotta / för fjärde året eller fler

6. Olen ollut mukana tandemtunneilla. / Jag har varit med i tandemlektioner. *

- Kyllä / Ja
 En / Nej

Tässä olivat taustakysymykset. Sitten varsinaisiin kysymyksiin. Vastaathan rehellisesti!

Här var bakgrundsfrågorna. Då fortsätter vi med de egentliga frågorna. Svara ärligt!

**7. Kuuletko toista kotimaista kieltä kotipaikkakunnallasi koulun ulkopuolella? /
Hör du det andra inhemska språket i din hemort utanför skolan? ***

- Päivittäin / Dagligen
 Usein / Ofta
 Harvoin / Sällan
 En koskaan / Aldrig

8. Missä kuulet toista kotimaista kieltä? / Var hör du det andra inhemska språket?

**9. Onko tandemopetus motivoinut sinua toisen kotimaisen kielen opiskelussa? /
Har tandemundervisningen motiverat dig att lära dig det andra inhemska språket? ***

- Paljon / Mycket
 Jonkin verran / I någon mån
 Vähän / Lite
 Ei ollenkaan / Inte alls

10. Miksi tandemopetus on motivoinut sinua? / Varför har tandemundervisningen motiverat dig?

11. Miksi tandemopetus ei ole motivoinut sinua? / Varför har tandemundervisningen inte motiverat dig?

12. Minkälaista hyötyä koet saaneesi tandemopetuksesta? Voit valita useamman vaihtoehdon. / Hurdan nytta har du fått av tandemundervisningen? Du kan välja flera alternativ. *

- Rohkeutta käyttää toista kotimaista kieltä / Mod att använda det andra inhemska språket
- Sanavarasto on kehittynyt / Ordförrådet har utvecklats
- Kommunikointi on muuttunut sujuvammaksi / Kommunikationen har blivit mer flytande
- Motivaationi on kasvanut / Min motivation har ökat
- Arvosanani toisessa kotimaisessa kielessä on parantunut / Mitt betyg i det andra inhemska språket har blivit bättre
- Olen saanut uuden kaverin/ystävän / Jag har fått en ny kompis/vän
- Ei mitään / Ingenting
- Muuta, mitä? / Annat, vad?

13. Pidätkö tandemopetuksesta? / Tycker du om tandemundervisning? *

- Kyllä / Ja
- En / Nej
- En osaa sanoa / Jag vet inte

14. Miksi pidät tandemopetuksesta? / Varför tycker du om tandemundervisningen?

15. Miksi et pidä tandemopetuksesta? / Varför tycker du inte om tandemundervisningen?

16. Haluaisitko lisää tandemopetusta? / Skulle du vilja ha mer tandemundervisning? *

- Kyllä / Ja
- En / Nej
- En osaa sanoa / Jag vet inte

17. Miksi haluaisit lisää tandemopetusta? / Varför skulle du vilja ha mer tandemundervisning?

18. Miksi et haluaisi lisää tandemopetusta? / Varför skulle du inte vilja ha mer tandemundervisning?

19. Lukiossa pitäisi olla pakollista tandemopetusta. / Det borde finnas obligatorisk tandemundervisning i gymnasiet. *

- Täysin samaa mieltä / Helt av samma åsikt
- Osittain samaa mieltä / Delvis av samma åsikt
- Osittain eri mieltä / Delvis av annan åsikt
- Täysin eri mieltä / Helt av annan åsikt

20. Miksi tandemopetuksen pitäisi olla pakollista? Varför borde tandemundervisningen vara obligatorisk?

21. Mikä tandemopetuksessa on kivointa? Miksi? / Vad är det roligaste med tandemundervisningen? Varför? *

22. Mikä tandemopetuksessa on tylsintä? Miksi? / Vad är det tråkigaste med tandemundervisningen? Varför? *

23. Millaisia tandemtunteja toivoisit? Millaisesta sisällöstä pidät ja mitä sisältöä toivoisit? / Hurdana tandemlektioner skulle du tycka om? Hurdant innehåll tycker du om och vad skulle du önska för innehåll?

24. Mitä tunteita koet tandemtuntien aikana? Voit valita useamman vaihtoehdon. / Vilka känslor känner du under tandemlektionerna? Du kan välja flera alternativ. *

- Iloa / Glädje
- Ylpeyttä siitä, että osaan / Stolthet över att jag kan

- Ylpeyttä siitä, että opin uutta / Stolthet över det att jag lär mig något nytt
 - Onnellisuutta, koska osaan auttaa pariani / Lycklighet eftersom jag kan hjälpa mitt par
 - Ärtymystä / Förtrytelse
 - Jännitystä / Spänning
 - Stressiä / Stress
 - Surua / Sorg
 - Epäonnistumista / Misslyckande
 - Muuta, mitä? / Annat, vilket?
-

25. Mitä tunteita koet yleensä tandemtuntien jälkeen? Voit valita useamman vaihtoehdon. / Vilka känslor känner du oftast efter tandemlektionerna? Du kan välja flera alternativ. *

- Iloa / Glädje
 - Ylpeyttä siitä, että osasin / Stolthet över att jag kunde
 - Ylpeyttä siitä, että opin uutta / Stolthet över det att jag lärde mig nytt
 - Onnellisuutta, koska osasin auttaa pariani / Lycklighet eftersom jag kunde hjälpa mitt par
 - Ärtymystä / Förtrytelse
 - Surua / Sorg
 - Stressiä / Stress
 - Epäonnistumista / Misslyckande
 - Muuta, mitä? / Annat, vilket?
-

26. Jos sinulla olisi vielä mahdollisuus osallistua tandemopetukseen, osallistuisitko? / Om du hade möjlighet att delta i tandemundervisningen på nytt, skulle du delta? *

- Kyllä / Ja
- En / Nej
- En osaa sanoa / Jag vet inte

27. Miksi haluaisit osallistua tandemopetukseen uudestaan? / Varför skulle du vilja delta i tandemundervisningen på nytt?

28. Miksi et enää haluaisi osallistua tandemopetukseen? / Varför skulle du inte vilja delta i tandemundervisningen på nytt?
